

De toestand in het Roergebied. — De gebeurtenissen te Memel. — De „Prix de Rome". — Het nieuwe stratenplan te 's-Gravenhage. — De oorspronkelijke bewoners van Amerika.

No. 30

(4)

24 Jan.
1923.

PER NUMMER

20 CENT.

VOOR WEEK-
ABONNÉ'S.

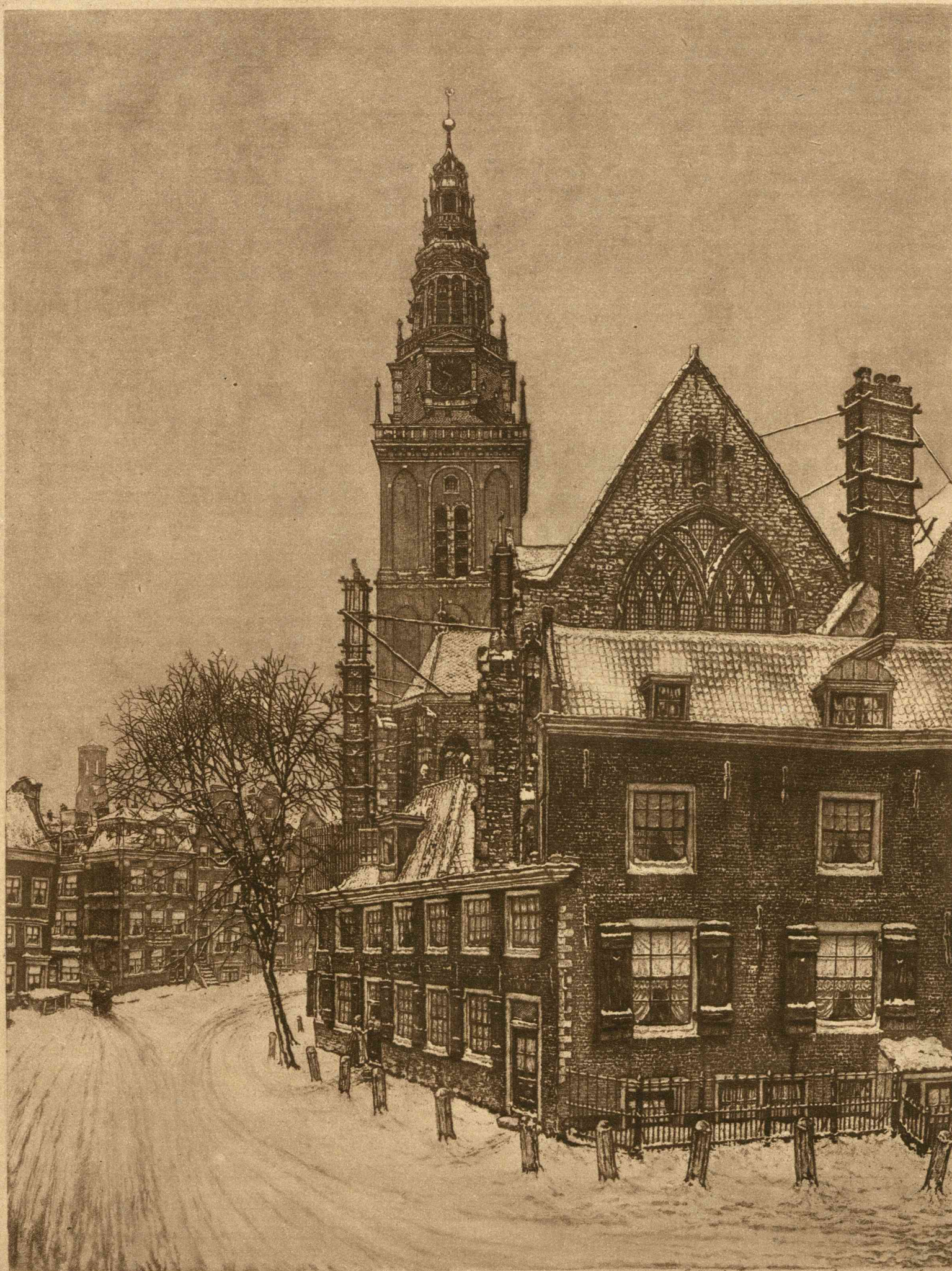
17½ CENT.

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 2.25
FRANCO
PER POST
f 2.50

DE OUDE-KERK TE AMSTERDAM

NAAR EEN ETS VAN CORN. BRANDENBURG

DE OORSPRONKELIJKE BEWONERS VAN AMERIKA

Een Maloka (hut) der Oenan-Indianen aan de Rio Oeaupes.

oen Columbus en de zijnen in 1492 Amerika ontdekten, verkeerden zij in den waan, dat zij het oostelijke strand van Indië hadden bereikt, en daarom gaven zij den inboorlingen, die zij daar ontmoetten, den naam van Indianen. Had Columbus zich bij de gelegenheid niet vergist, en had hij geweten dat hij zijn voet in een ander werelddeel aan wal zette, dan waren deze menschen nooit met dezen — voor hen — zonderlingen naam begiftigd, maar hadden zij waarschijnlijk een meer logischen ontvangen. Zoo ziet men, dat de gevolgen van een misverstand vaak eeuwen lang stand houden, terwijl niemand eraan denkt ze weg te nemen. —

De Indianen — laten wij ze in navolging van Columbus en alle anderen ook maar zoo noemen — zijn aldus de oorspronkelijke bewoners van Amerika. Zij vormen een apart ras, en worden om hun kleur vaak Roodhuiden geheeten, onder welken naam zij vooral in jongensboeken, als tegenstelling met de „bleekgezichten” — dat zijn wij — een dankbare materie vormen en een welverdiend, zij het dan ook „litterair” succes oogsten. Want in hun werkelijke leven hebben zij nooit of te nimmer op veel succes kunnen bogen: zoo gauw en waar de blanken kwamen, moesten zij voor dezen wijken, en waar zij bleven, daar werden zij door dezen „geciviliseerd”, dat wil zeggen, men bracht hun de pokken en leerde hun den smaak van het z.g. vuurwater of jenever kennen. Tegen dergelijke civilisatie-maatregelen waren de Indianen in het algemeen niet bestand, met het gevolg, dat sommige stammen uitstierven, en dat eenige jaren geleden de laatst-overgeblevene van zijn stam zijn stem moest laten hooren in een gramofoon, wilde men althans nog eenig aandenken behouden aan het heldhaftig bestaan van hem en de zijnen! Want de grond waarop zij leefden werd spoedig door de Europeanen dermate gecultiveerd, dat er geen spoor meer herinnerde aan hun vroegere verblijf. —

Het Indiaansche ras onderscheidde zich — en voor zoover het nog bestaat, onderscheidt het zich nog — door een

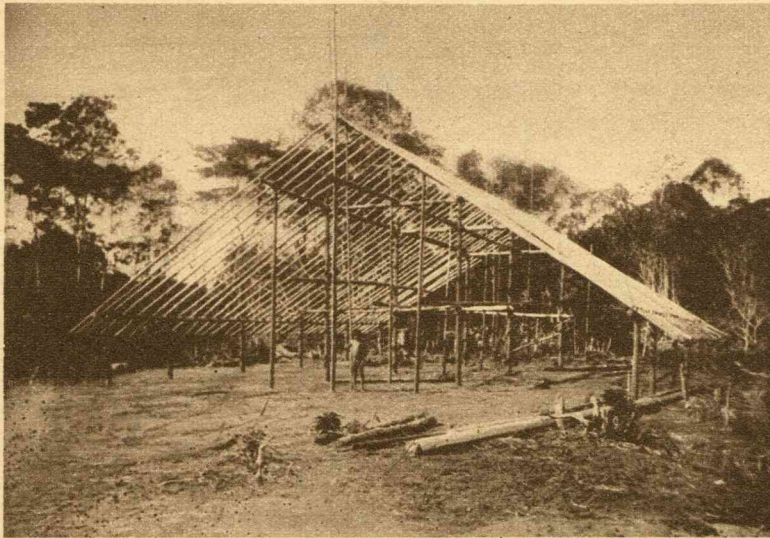
Een Toeyoka-Indiaan van de Rio Tiquié in dans-„costuum”.

koperroode kleur, sluk zwart haar, een breed, maar niet plat gelaat met scherp geteekende trekken en door een achterwaarts-wijkend, door een laag afdalenden haargroei verkleind voorhoofd. Het spreekt vanzelf, dat men over de groote uitgestrektheid der Nieuwe Wereld die kenmerken in veel gewijzigden vorm aantreft, doch men kan niet ontkennen, dat men van de kust der Noordelijke IJszee tot aan Vuurland bij de verschillende volksstammen denzelfden grondvorm aantreft, niet alleen in den lichaamsbouw, maar ook in de gelaatsuitdrukking, in de eigenschappen van hun geest en in hun taal. Hun edelste stammen zijn met een prachtige heldenmoed en vrijheidszin beziel, zelfs zoo, dat zij vaak liever stierven dan zich door de blanken de laten civiliseeren.

Toen men de Indianen pas had leeren kennen, wist men eigenlijk niet, of zij nu wel tot het menschelek geslacht gerekend konden worden. Eerst een Pauselijke bul (1537) kon die moeilijkheid tot een juiste oplossing brengen, met het thans algemeen bekende gevolg, dat zij voor menschen werden gehouden. Dat de eerste Europeanen, die naar Amerika togen, te oordeelen naar hun handelingen, vaak „onbekend” schenen met die pauselijke uitspraak, zij hier terloops even aangestipt.

Om den indruk te ontgaan, dat wij van dit opstel een soort „Indianen-cultus” willen maken, dienen ook de slechte eigenschappen van dit ras opgenoemd.

In de eerste plaats bezitten zij weinig of geen gevoel van liefde en mededogen, hoewel hun trouw soms roerend wezen kan. Wraakzucht is wel een van hun meest-kenmerkende karaktereigenschappen, en was vaak de oorzaak van de wreedste martelingen onder hun stammen, van het stelsel van bloedwraak en van de onophoudelijke oorlogen, die er ook toe hebben bijgedragen hun ras te doen uitsterven. Hun bijna niet te temperen gevoel van wraak bracht er hen

Een Maloka in aanbouw. Dergelijke hutten zijn vaak dertig meter lang, twintig meter breed en tien meter hoog.

soms toe, het vleesch van hun vijanden te eten, bij welke gelegenheid zij een woest en bandeloos genot smaakten.

Uit hun sagen, hun godsdienstige denkbeelden en hun poëzie blijkt, dat zij niet begiftigd waren met een levendige verbeelding. Alleen de Noord-Amerikaansche stammen — en deze bedoelt men vaak, wanneer men van „de Indianen” spreekt — staan in dit opzicht op een hoogere trap. Bij het beschouwen van hun bouw- en kunstgewrochten ontwaren wij, dat men er schoonheid en verscheidenheid van vormen vruchteloos in zoekt.

De Indiaan heeft een afkeer van afgetrokken denkbeelden, zoodat het verhevene in den godsdienst hem niet aantrekt en hij zich met het ontstaan van het heelal niet bemoeit. Het is er, en dat vindt hij blijkbaar voldoende en misschien heeft hij hierin niet zoo heel erg ongelijk. Hoewel er in de zestiende eeuw inboorlingen waren, die zich op de Europeesche wetenschappen van die dagen toediepen en zelfs geschriften leverden, bleef de wiskunde hun vreemd, omdat het begripen van getalsverhoudingen hun ontzaglijke moeite kost. De geringe ontwikkeling van hun denkvermogen openbaart zich ook in hun taal, die over de volle lengte der Nieuwe Wereld bij alle stammen denzelfden grondvorm heeft. Zij behoort n.l. tot de klasse der synthetische talen, die de verschillende deelen der rede samenvoegt, geen juiste ontleding van een denkbeeld toelaat, dubbelzinnig en onzeker blijft en van een tragen gedachtengang getuigt.

Het is hoogst moeilijk, de talrijke nog bestaande, sterk verminderende of reeds uitgestorven Indianenstammen in bepaalde groepen of familiën te rangschikken — en daarom willen wij er hier niet aan beginnen, doch alleen er op wijzen, dat knappe geleerden van de verschillende soorten Indianen een indeeling hebben samengesteld, waaraan liefhebbers van lange en voor de tong hoogst-gevaarlijke namen hun hart kunnen ophalen. Met het oog op hun beschaving, kan men de Indianen verdeelen in drie groepen; in zoodanigen, die bij de ontdekking van Amerika reeds staten vormden; in hen, die door den invloed der Europeanen in zoodanigen toestand zijn opgeklommen, en in wilde stammen, die bij voortduring in hun aloude levenswijze zijn blijven volharden. De eerste klasse was het talrijkst, en reeds voor de komst

Indianen bij het te water laten van hun eigenaardig-gebouwd rivier-vaartuig.

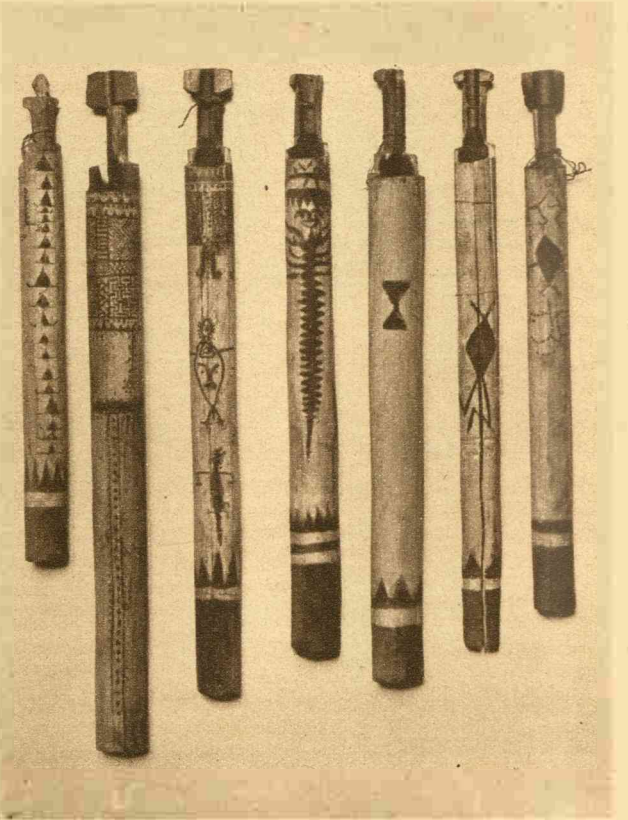
van Columbus hielden zij zich met den landbouw bezig. Zij onderwierpen zich aan hun nieuwe heerschers — bekend is, hoe hij zich voor de „bleekgezichten” ter aarde wierpen in den waan dat zij bovenaardsche wezens voor zich hadden ¹⁾ — en werden belijders van den Christelijken Godsdienst. Doch dit alles had maar weinig of geen invloed op hun taal en zeden, op hun wetten en gewoonten. Voor hen was ook de aanraking met de Europeanen bij lange na niet zoo gevaarlijk als voor de jagende stammen van Noord-Amerika. Nadat de Spanjaarden zich meester hadden gemaakt van dat land vermeerderde de inlandsche bevolking even sterk als de Europeesche.

Toen de Spaansch-Amerikaansche gewesten zich vrij verklaarden, schatte men haar aantal op zes miljoen, doch door de burgeroorlogen o. a. is dat later sterk verminderd. In Noord-Amerika, waar de blanke niet als veroveraar, maar als kolonist verscheen, nam het aantal inboorlingen gestadig af, naarmate de kolonisatie zich westwaarts uitbreidde. Daarentegen is in Zuid-Amerika het aantal zwerende Indianen weinig of in 't geheel niet verminderd. Het verkeer met de blanken heeft hen voorts in het bezit gesteld van paarden en vuurwapenen, welke laatste zij zoo veel mogelijk gebruiken ter verdelging van de blanken.

Over de Indianen is heel wat lectuur verschenen en zelfs thans doen zich in de geleerde wereld nog telkens strijdvragen voor, welke oplossing ingewikkelder blijken dan zij schijnen. Met name worden aan de oorzaken van het uitsterven van sommige stammen nogal eens verschillende uitleggingen gegeven.

Hoe het zij — de Indianen vormen een interessant ras, en de foto's die u bij dit artikel geboden worden, zullen ongetwijfeld uw belangstelling wekken.

¹⁾ Wien kan men onnoozeler noemen: den roodhuid, die den blanke als een bovenaardsch wezen beschouwde, of den blanke, die niet wist of hij den Indiaan tot de menschen kon rekenen?

Dansstaven van de Oenan-Indianen. — Deze dansstaven zijn holle cylinders van licht hout, die met allerlei figuren versierd zijn. Onder het dansen stamp men er op den grond de maat mee.

HET VERLEDEN DAT ONTWAAKT

Mijnheer Majesté, fabrikant van spuitwater in de wijk Marais te Parijs, keerde van een soupertje bij vrienden op de Place Royale naar huis terug. Hij is in een goede stemming en neuriet.... De Saint Paul laat twee slagen hooren....

„Wat laat al!” zegt hij in zichzelf en hij haast zich; maar de steenen zijn glibberig, de straten zijn vuil, en bovendien zijn er in deze duivelsch oude wijk een menigte bochten, hoeken en paaltjes voor de deuren, dit alles ten gemakke der cavaliers.... Daardoor kan men hier niet vlug loopen vooral niet wanneer men toch reeds wat zware beenen heeft en waterige oogen tengevolge der toasten aan het souper....

Eindelijk is mijnheer Majesté thuis. Hij staat stil voor een groote, gebeeldhouwde deur, waarop in het licht der maan, onder een oud wapenschild, een bord glanst, waar op staat:

Huize voorheen de Nesmond
Majesté Jr.

Fabrikant van Spuitwater.

Op alle siphons der fabriek, op de nota's, de briefhoofden prijkt en schittert eveneens het oude wapen der Nesmonds.

Achter het portaal ligt de binnenplaats, een groote, luchtige en heldere binnenplaats, die overdag, als de deur open staat, de geheele straat verlevendigt. Achteraan op de binnenplaats verheft zich een groot, zeer ouderwetsch gebouw, met zwarte, geornamenteerde muren, balcon van ronde ijzeren staven, balcon met vierkante, ingebouwde steenen pilaren, reusachtige, zeer hooge vensters met frontons erboven, met kapitelen die zich verheffen tot aan de bovenste verdieping, en met op het dak tenslotte, temidden der leien, de dakvensters der zolderkamertjes, die, rond, coquet, als spiegels in lijsten zijn gevat. Dan is er nog een groot steenen bordes, verweerd en groen door den regen; een oude wingerd, die zich aan de muren vasthecht, even zwart en even verweerd als het touw dat daar boven aan het katrol van den zolder hangt. Alles ademt een sfeer van ouderdom en droefheid.... Het is het oude woonhuis der Nesmonds.

Overdag is het aanzien van het huis geheel anders. De woorden Kas, Magazijn, Werkplaatsen glanzen overal met gouden letters op de oude muren, doen hen leven en jonger lijken. De zware vrachtwagens doen de binnenplaats schudden; de commiezen loopen met de pen achter de ooren naar het bordes om de goederen te ontvangen. De plaats is boordevol met kisten, manden, stroo en pakklinnen. Alles doet u ervaren dat ge in een fabriek zijt....

Maar als de nacht komt, en met hem de groote stilte en de wintersche maan, die tusschen het gewirwar der gecompliceerde daken, schaduwen werpt en dooreenmengt, herneemt het antieke huis der Nesmonds zijn heerachtig aanzien. De balcon gelijken wel kant; de binnenplaats vergroot zich en de trap, die door een vaag schijnsel verlicht wordt, doet u denken aan een gedeelte van een kathedraal, met leeg nissen en doodlopende gangen, die op altaren gelijken.

Dien nacht vooral vindt mijnheer Majesté aan zijn huis iets bijzonder grandioos. Terwijl hij de binnenplaats oversteekt, maakt het geluid van zijn schreden een diepen indruk op hem. De trap lijkt hem kolossaal, vooral zeer moeilijk om te beklimmen. Het is zonder twijfel het souper....

Op de eerste étage aangekomen, staat hij stil om op adem te komen en gaat naar een venster. Wat is het toch eigenaardig een historisch huis te bewonen! Mijnheer Majesté is geen dichter, o neen! En toch, terwijl hij naar deze fraaie aristocratische binnenplaats kijkt, waarop de maan een bundel blauw licht werpt, geeft dit oude heerenhuis, dat te slapen lijkt met zijn door sneeuw bedekte daken, hem gedachten, die uit de andere wereld schijnen te komen:

„Wat?... ja.... als de Nesmonds terugkwamen...”
Op dit oogenblik wordt er hevig gebeld. De dubbele deur wordt geopend, zoo gauw, zoo bruusk, dat de lantaarn op

straat uitdooft; en gedurende eenige minuten heerscht er daar beneden, in de schaduw van de deur, een verward gerucht van ruischen van kleeren en kuchen. Men praat onder elkander, men verdringt zich om binnen te komen. Het zijn bedienden, veel bedienden, rijtuigen met veel spiegglas dat schittert in het licht der maan, draagstoelen gedragen tusschen twee flambouwen, die flakkeren in den tocht van het portaal. In minder dan geen tijd is de binnenplaats geheel gevuld. Maar bij het bordes houdt de verwarring op. De menschen stijgen uit de rijtuigen, groeten elkander, gaan pratend naar binnen alsof zij het huis kennen. Er is daar, op het bordes, een geknister van zijde, een geklik van degens. Niets dan witte pruiken, zwaar en dof van poeder; niets dan hooge heldere stemmen, een beetje bevend, korte lachjes zonder klank, lichte pasjes. Al deze menschen zien er oud, zeer oud uit. Het zijn glanslooze oogen, verdofte juweelen, antiek bewerkte zijden stoffen, getemperd door steeds wisselende schakeeringen, die het licht der flambouwen in een zachten glans doet schitteren; en over dit alles hangt een wolkje poeder, dat ontsnapt aan de in golven opgemaakte pruiken,

Mijnheer Majesté is niet tevreden; toch stelt één ding hem gerust, en dat is dat dit groote vuur, dat zoo hoog en zoo recht opvlamt, alleen maar een vuur is, een vlam zonder warmte, die glanst maar niet brandt. Van dien kant gerustgesteld, bestijgt hij het bordes en gaat zijn magazijnen binnen.

Die magazijnen gelijkvloers moeten vroeger fraaie ontvangsalons geweest zijn. Stukjes afgebrokkeld goud glinsteren in alle hoeken. Mythologische figuren versieren het plafond, omgeven de spiegels en zijn, in vervagende kleuren, zichtbaar boven de deuren, een beetje bleek, als herinneringen aan voorbijgane jaren.

Jammer genoeg zijn er geen gordijnen, geen meubelen meer. Niets dan manden, groote kisten vol siphons met tinnen hoofden, en verdroogde takken van oud-lila die heel zwart achter de ramen omhoog gaan. Mijnheer Majesté vindt als hij binnenkomt zijn magazijn vol licht en menschen. Hij groet, maar niemand slaat acht op hem. De dames, aan de armen van hun cavaliers, gaan voort plechtig-ceremonieel te coquetteeren onder hun gewatteerde satijnen mantels. Men wandelt, men praat, men gaat uiteen. Waarlijk, al die oude markiezen doen alsof zij thuis zijn. Voor een geschilderd

penant blijft een kleine schaduw stilstaan, bevend van het hoofd tot de voeten „Te moeten zeggen dat ik dat ben, en dan zoo....!” en zij kijkt glimlachend naar een Diana die zich tegen de lambrizeering verheft — slank en rose, met een halve maan op het voorhoofd.

„Nesmond, kom toch eens naar je wapen kijken!” en iedereen lacht bij het zien van de Nesmond's blazen dat op een stuk pakklinnen prijkt met.... den naam van Majesté er onder.

„Ah! Ah! Ah!... Majesté!... Er zijn dus nog Majesteiten in Frankrijk?”

En het zijn grapjes zonder einde, korte, heldere lachjes, omhoog geheven vingers, monden die coquetteeren...

Eensklaps roept iemand.

„Champagne! Champagne!”

„Neen hoor!”....

„Jawel.... ja, het is champagne.... kom, gravin, laat ons drinken.”

Het is 't spuitwater van mijnheer Majesté dat zij voor champagne genomen hebben. Men vindt het wel een beetje verschaald; maar komaan! men drinkt het toch, en daar die arme kleine schimmen een niet al te solied hoofd hebben, animeert de mousseeren de werking van het spuitwater hen langzamerhand, windt hen op en geeft hun lust om te dansen. Men organiseert menuetten. Vier violisten, die Nesmond heeft laten komen, vangen een air de Rameau aan, heelemaal in trioletten, fijntjes en droefgeestig in hun vroolijkheid. Men had die jolige grijsaards eens langzaam moeten zien draaien, met een ernstig gezicht hun réverences maken. Hun kleeding wordt er jonger door, en eveneens hun gouden kettingen, de bewerkte japonnen, de met diamanten versierde schoenen. De oude muren zelf schijnen te herleven bij het hooren van deze oude melodieën. De antieke spiegel, die reeds meer dan twee eeuwen in den muur bevestigd is, herkent hen ook, en geheel verbrokkeld en zwartgeworden aan de hoeken, begint zij langzamerhand te schitteren en kaatst den dansenden hun beeltenis terug, een beetje vervaagd, als bevangen door verdriet. Temidden van al die gratie, voelt mijnheer Majesté zich een beetje misplaatst.

Hij heeft zich achter een kast verborgen en kijkt toe....

Langzamerhand nadert intusschen de dag. Door de glazen deuren van het magazijn ziet men de binnenplaats licht worden, daarna het bovenste der ramen, daarna een heele hoek van den salon. Naarmate het licht komt, verdwijnen de gestalten, vagen weg. Weldra ziet mijnheer Majesté niets meer dan twee violisten verlaten in een hoek zitten, die de dag doet vervluchtigen bij zijn aanraking. Op de plaats ziet hij nog, maar o zoo vaag, den vorm van een draagstoel, een gepoederd hoofd bezaaid met smaragden, de laatste flikkeringen van een flambouw die de lakeien op de steenen gegooid hebben, en die zich vermengen met het vuur der wielen van een sleeperswagen die met groot lawaai door de geopende poort komt....

(Vrij naar Alphonse Daudet.)

HET KORENDRAGERSHUISJE TE FRANEKER.

Naar een ets van Corn. Brandenburg.

aan ieder dier aardige buigingen, een beetje onhandig door de degens en de groote hoepelrokken....

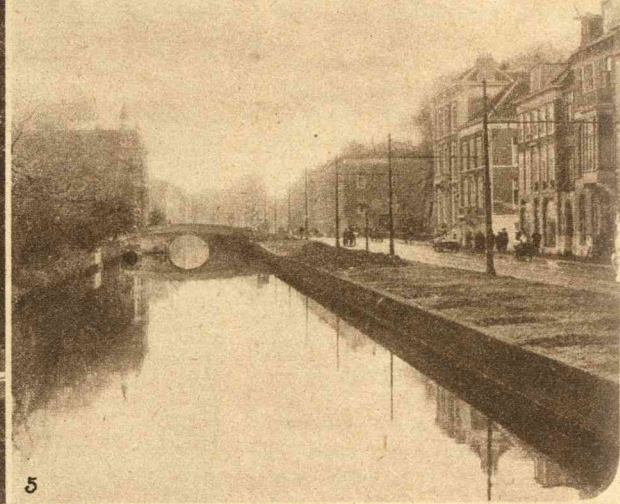
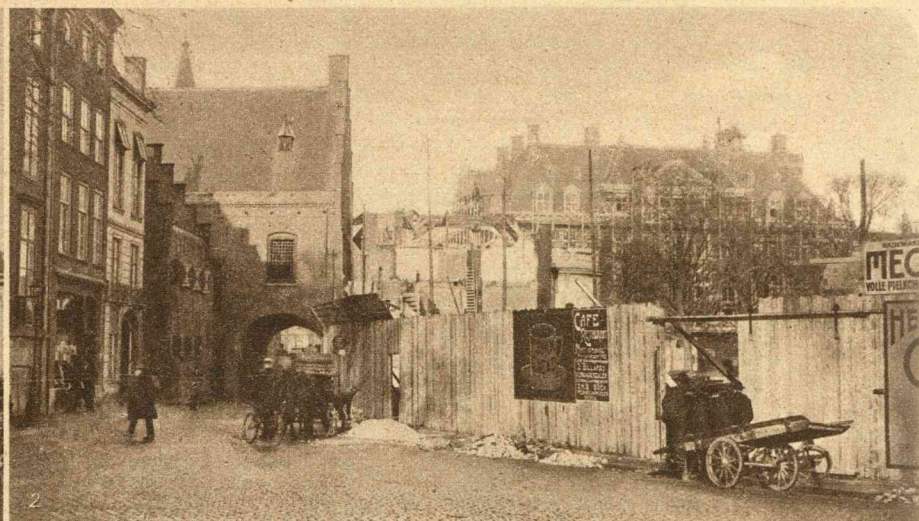
Weldra heeft het huis den schijn alsof het er spookt.

De flambouwen weerkaatsen van het eene raam in het andere, stijgen en dalen op de wendingen der trappen, tot aan de ruiten der zolderkamertjes die deel hebben aan de schittering van feest en leven. Heel het huis van Nesmond is verlicht, alsof een breede bundel licht van de ondergaande zon zijn zuilen had doen gloeien.

„Ach, mijn God, zij zullen brand maken!”.... zegt mijnheer Majesté in zichzelf. En, uit zijn verdooving ontwaakt, tracht hij de loomheid uit zijn beenen te schudden en gaat snel naar de plaats beneden, waar de lakeien zoo juist een groot helder vuur hebben aangestoken. Mijnheer Majesté gaat naar hen toe; hij spreekt met hen. De lakeien antwoorden hem niet en gaan voort met heel zacht onder elkaar te praten, zonder dat er eenige adem aan hun lippen ontsnapt of zich op den ijzigen achtergrond van den nacht afteekent.

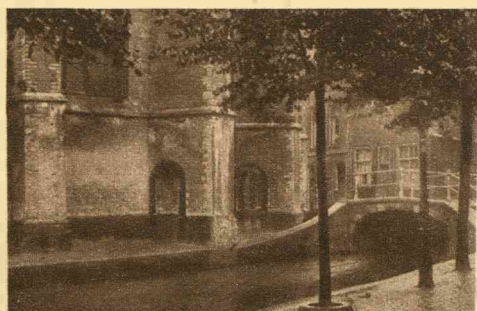
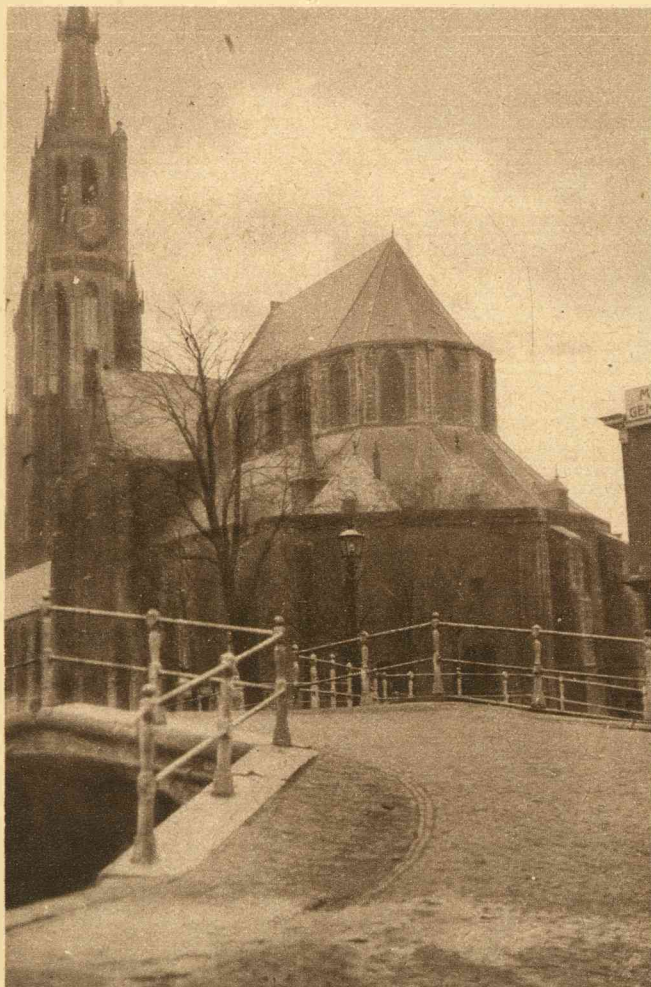
HET NIEUWE STRATENPLAN TE 'S-GRAVENHAGE

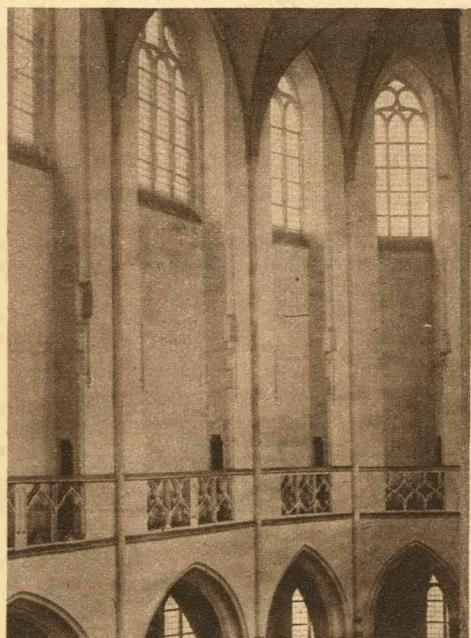
In verband met het nieuwe stratenplan te 's-Gravenhage, brengen wij op deze pagina een aantal foto's waaruit duidelijk blijkt, dat het stadsschoon der residentie er heerlijk door geschonden wordt. No. 1: hoe de omgeving der Gevangenpoort eruit zag. 2. Hoe de omgeving der Gevangenpoort er thans uitziet. 3. Een fraai hoekje van den Vijverberg, dat

thans geheel gesloopt wordt en plaats moet maken voor een nieuwen verkeersweg. Een gedeelte van den bekenden Hofvijver wordt eveneens voor dit doel gedempt. 4. Hoe de Mauritskade er vroeger en 5, hoe zij er thans uitziet. De prachtige boomenrij is geheel gerooid.

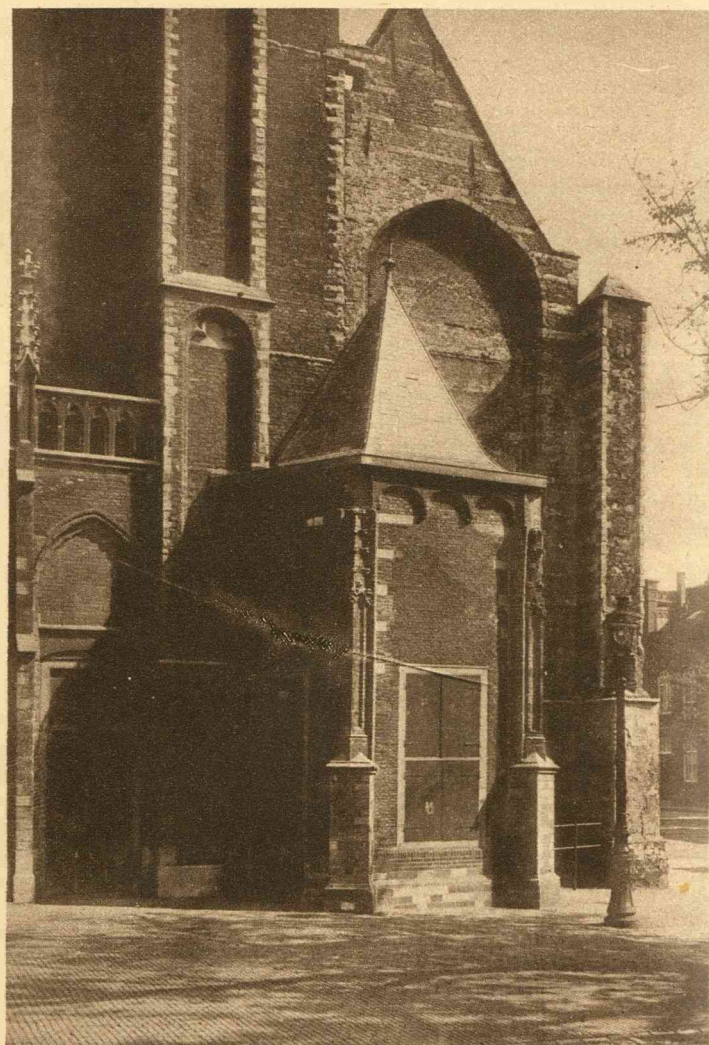
HET HULDEBLIJK AAN H. M. DE KONINGIN

De Oostzijde van het koor. Met het grachtje vormt dit gedeelte een mooi stuk oud-Delft.

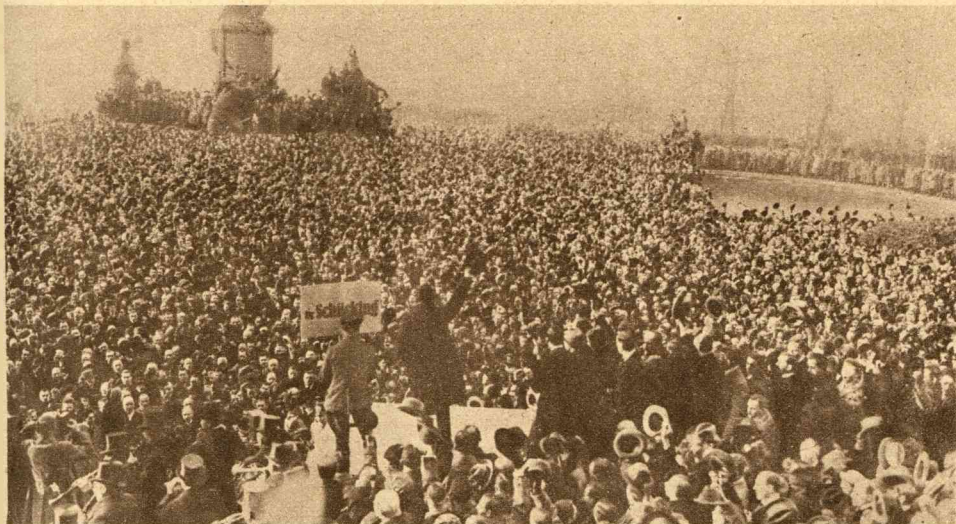
Noordzijde van het koor, middenbeuk. Een rondwandeling langs den nonnengang is levensgevaarlijk: de schijnbare gave natuurstenen balustraden worden aan de binnenzijde gestut.

Nog een mooie hoek der Kerk: de oude doopkapel, rechts van den toren. Met de restauratie van het onderstuk van den toren is een aanvang gemaakt, waarna ook de kapel aan de beurt komt.

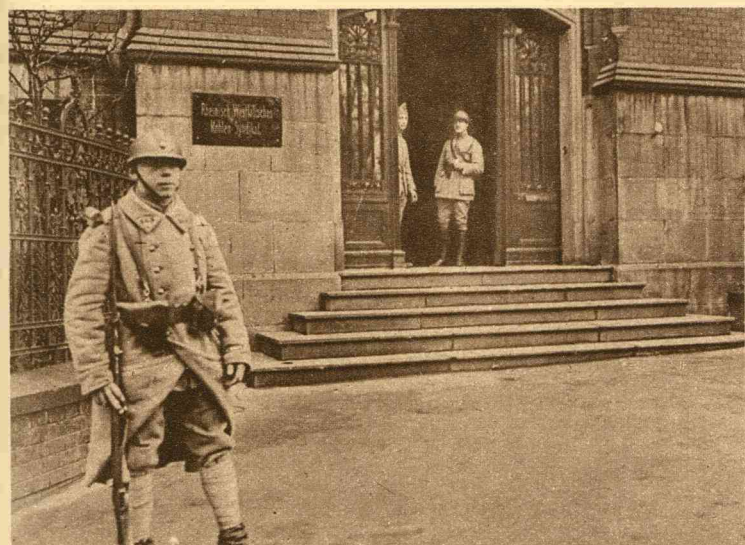
Het huldeblijk, dat men H. M. de Koningin bij Haar zilveren regeeringsjubileum in September zal aanbieden, zal bestaan uit een persoonlijk geschenk en de restauratie van het Koor der Nieuwe Kerk te Delft, een nationaal monument bij uitnemendheid. Wij geven van dit fraaie gebouw op deze pagina een aantal foto's. Hierboven: De nieuwe Kerk te Delft, met het koor dat gerestaureerd wordt.

WAT OM ONS HEEN GEBEURT

De treurtag te Berlijn.

Naar aanleiding van de bezetting van het Roergebied, werd Zondag 14 Jan. in geheel Duitschland een treurtag gehouden. In Berlijn had een geweldige demonstratie plaats, waarvan wij hierboven een tweetal foto's geven. Links: Dr. Schücking spreekt de mensenmassa toe. Rechts: De veiligheidspolitie zet het gebouw der fransche ambassade af.

De bezetting van de Roer.

Links: Het gebouw van het Rijnsch-Westfaalsche kolensyndicaat dat door de Franschen bezet is.

Rechts: Een fransche mijn-ingenieur begeeft zich onder militaire geleide naar een conferentie.

Ernst Stutz,

rijkskolencommissaris, die na de bezetting van de Roer het initiatief nam geen kolen meer aan België en Frankrijk te leveren.

Engeland's schuld aan Amerika.

De Engelsche missie, die te Washington over de schuld van Groot-Brittanje aan Amerika onderhandelingen voerde.

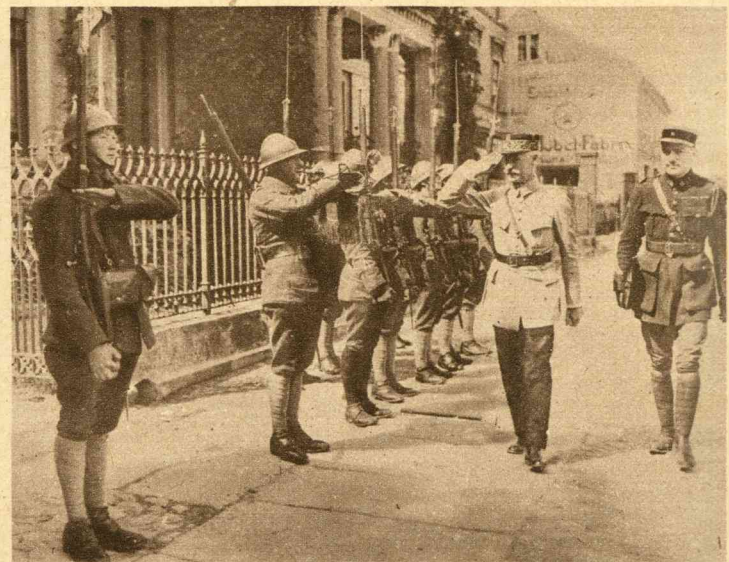

Generaal Allen,

de commandant der amerikaansche troepen aan den Rijn, die naar hun land teruggeroepen werden.

De gebeurtenissen te Memel.

Naar aanleiding van de bezetting van Memel door Litauische troepen brengen wij hierboven een drietal foto's. Links: de Beurzenbrug van waaruit de Litauers den toegang tot de stad forceerden. Midden: De fransche Hooft-Commissaris van Memel, de heer Petisne, begeeft zich naar de Prefectuur. Rechts: Vóór het fransche opperbevel te Memel.

HET OFFER

DOOR E. F. ROHR.

De groote mailstoomer gleed langzaam en statig de haven binnen; de meeste passagiers bevonden zich op het dek, met verlengende oogen turend naar de kade, waarop een warrelende menschengroep stond te wachten op het oogenblik, waarop het trotsche zee-kasteel aan den wal zou worden gemeerd.

Blijde uitroepen van herkenning klonken van weerszijden op; gewuif van handen en zakdoeken werd gewisseld.

Fred Lange bracht zijn hand boven zijn oogen, om ze te beschermen tegen de felle zonnestralen, die den huiskeerenden tropenbewoners den overgang van klimaat schenen te willen vergemakkelijken, en liet zijn blikken langzaam dwalen over de wachtende menigte.

Plotseling voer hem een klein schokje door de leden; hij had zijn broer herkend en wist door het opsteken van zijn langen arm diens aandacht te trekken.

Een hoofdknik aan beide zijden was de eenige uiting, die de kalme aard der gebroeders hun veroorloofde; een kwartier later werd die door een stevigen handdruk gevolgd.

Een taxi voerde hen naar het vooruit door Paul Lange besproken hotel.

Na de gebruikelijke, tamelijk snel door hen afgehandelde vragenreeks, eigen persoon en naaste verwanten betreffend, merkte Fred Lange, zich met zijn broeder aan een lunch zettend, op:

„Ik had Hugo Martin hier verwacht!”

„Wist hij, met welke boot je reisde?” vroeg Paul.

„Ja, zeker!”

„Ben je met hem in correspondentie gebleven?”

„Zoo tamelijk!”

„Hugo is in de jaren van je afwezigheid sterk veranderd. Heb je dat aan zijn brieven niet kunnen bemerken?”

„Neen; wij zijn geen van beiden vlotte briefschrijvers! Ons beider epistels waren gewoonlijk stijve, droge opsommingen van feiten; wij verstaan nu eenmaal de kunst niet, wat franje daaromheen te werken!”

„Hij is getrouwd!”

„Dat weet ik; kort na mijn vertrek trouwde hij met het meisje, dat hij als burgerscholiër reeds liefhad, dat trouw op hem wachtte, vele jaren lang!”

„Zijn vrouw is allerliefst, hij heeft twee aardige kindertjes en zijn zaken bloeien en toch... toch is hij niet gelukkig!”

„Hoe weet je dat?”

„Als je hem ontmoet hebt, zul je zelf het antwoord op die vraag kunnen geven!”

„Hoezoo?”

„Je zult hem nauwelijks herkennen! Van een vroolijken, luchthartigen, goedlachschen kerel is hij een „somer, in-zichzelf-gekeerd man geworden, die hoogstens nog zuurzoet glimlachen kan!”

„Niet mogelijk!”

„Het is, zooals ik je zeg!”

„Misschien is hij ziek!”

„Op aandringen van zijn vrouw heeft hij zich door erkende autoriteiten op medisch gebied laten onderzoeken; zijn fysiek werd volmaakt in orde verklaard. Een psychiater kon evenmin iets anders dan hypochondrie constateeren, iets, wat wij, leeken, reeds lang hadden vastgesteld!”

„Vreemd! Hoe neemt zijn vrouw het op?”

„Zoo goed mogelijk! Zij houdt van hem, dus lijdt zij om hem, maar zij tracht dat voor hem te verbergen, om hem niet nog dieper in den put te duwen!”

De broeders zwegen geruimen tijd; eindelijk merkte Paul op:

„Het slechte nieuws over Hugo heeft je diep getroffen, naar het schijnt!”

„Dat heeft het inderdaad! Zoolang ik mij herinneren kan, is hij mijn beste vriend geweest, mijn eenige vriend, mag ik wel haast zeggen! Ik ben, evenmin als jij, tot sentimentaliteit geneigd, maar van Hugo houd ik; als ik hem helpen kon, zou geen offer mij te zwaar zijn! Het smart mij diep, te moeten hooren, dat hij niet gelukkig is!”

„Het is ongetwijfeld een treurig geval! Ik ken hem minder goed dan jij en mijn medelijdende gevoelens gaan sterker uit naar zijn vrouw dan naar hem! Het arme schepseltje, dat jarenlang heeft moeten wachten, vóór het geluk binnen haar bereik was, had vroolijker lot verdiend!”

„Hij evenzeer!”

„Volkomen waar, maar ik stel mij voor, dat een dergelijke patiënt — we zullen hem maar als een patiënt beschouwen, — erger is voor zijn omgeving, vooral voor iemand, die hem liefheeft, dan voor zichzelf!”

„Het is mogelijk! Van wanneer dateert eigenlijk die zonderlinge toestand?”

„O, van vóór zijn huwelijk reeds! Zijn oom, wiens erfgenaam hij was, stierf enkele dagen vóór je vertrek, dat herinner je je zeker wel! Hij werd toen rijk, tenminste rijk genoeg, om met een gerust hart een huishouden op te zetten, ook al brachten zijn zaken weinig of niets op. Maar vóór het tot trouwen kwam, was het reeds mis met hem! Zijn toestand was toen echter nog niet zoo erg als nu; zijn melancholie trad in het begin alleen maar sporadisch op!”

Nog dienzelfden middag telegrafeerde Fred Lange aan zijn vriend Hugo Martin, dat hij hem den volgenden dag in zijn woonplaats zou komen bezoeken; de gedachte aan zijn ouden makker, met wien al zijn jeugderinneringen ten nauwste waren verbonden, liet hem geen rust.

Hugo haalde hem af en Fred schrikte, hoewel hij erop

voorbereid was, van diens verouderd gelaat, waarin zorg en kommer diepe plooiën gegroefd schenen te hebben; de diep-liggende oogen lichtten op bij het zien van den vriend, dien hij jarenlang had moeten missen.

Na eenigen tijd in den rustigen, vredigen familiekring te hebben vertoefd, begaven de beide vrienden zich naar de ruime, weelderig gemeubelde werkkamer van Hugo Martin, het heiligdom, waarin geen huishoudelijk gedruisch, geen gebabbel van vroolijke kinderstemmetjes de stilte stoorde.

De heeren staken een sigaar op, nadat zij zich in bij een der ramen gegroepede fauteuils hadden neergezet en geruimen tijd heerschte een zwijgen, zwaar van onuitgesproken, nauwelijks geformuleerde gedachten, in het koele vertrek.

„Wat is er met je gebeurd?” vroeg Fred Lange eindelijk.

„Niets!” zuchtte Hugo Martin.

„Ben je ziek?”

„Neen.”

„Ik kan mij voorstellen, dat je dat voor je vrouw geheim zou willen houden, maar aan mij kun je gerust zeggen...”

„Neen, ik ben niet ziek.”

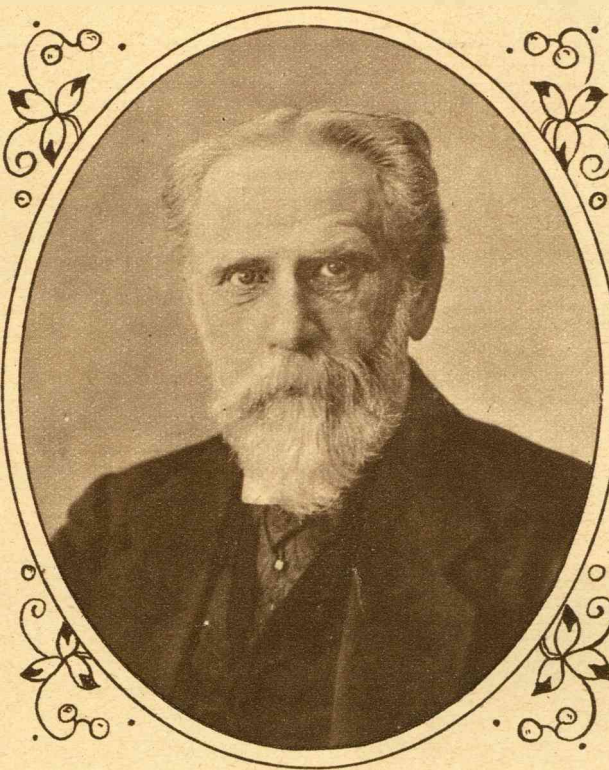
„Maar wat dan? Ben je... ben je misschien teleurgesteld in... in je huwelijksleven?”

„De hemel beware me! Hoe durf je dat vragen? Laura is een engel!”

„Ik geloof je, maar wat is het dan, dat je in enkele jaren zoo veranderd heeft?”

„Veranderd?” herhaalde Hugo op maten toon.

„Maar kerel,” barstte Fred uit met een hevigheid, waarover

De nood der deutsche Wetenschap.

Tengevolge der tijdsomstandigheden, die met iederen dag hun sporen dieper in het maatschappelijk leven kerven, verkeert de deutsche Wetenschap, aan wie de menschheid ongetwijfeld veel verschuldigd is, in een grooten noodtoestand. Het is den deutschen geleerden bijkans onmogelijk zich aan hun wetenschap te wijden, daar zij, om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien, hun kracht en energie voor een groot gedeelte aan anderen arbeid geven moeten. Dat de beschaving van een inzinking der deutsche wetenschap geen voordeel hebben zal, is onnoodig te releveeren. Daarom is het te hopen dat de pogingen van den Berlijnschen Prof. Dr. Rubner, wiens portret wij hierboven afbeelden, succes zullen hebben. Deze hoogleeraar is n.l. de leider der beweging, welke zich ten doel stelt, den nood der deutsche wetenschappelijke wereld te lenigen, zoo mogelijk op te heffen.

hijzelf zich verwonderde, „je bent niet meer te herkennen! Denk eens terug aan vroeger, als je geheugen tenminste niet evenzeer vertroebeld is als je overige hoedanigheden schijnen te zijn! Denk eens aan onze gezamenlijke uitgangetjes, aan ons roeien, zwemmen, turnen, dansen, aan al de dwaze streken, die wij tezamen uithaalden, aan de onbedaarlijke lachbuien, waarin wij menigmaal dreigden te stikken, aan ons plannen-maken, toen wij ouder geworden waren! Wij gevoelden ons strijders, wereldhervormers; de toekomst behoorde ons toe en wij droomden van al de vreugde, al den lust, al het genot, dat ons met beide handen deed toegrijpen naar alles, wat het leven maar bieden kon, ons schenken zou!”

Fred's geestdrift, zonderling afstekend tegen zijn gewone gereserveerdheid, bracht een zenuwachtige trilling teweeg in het vermoeide gelaat van zijn vriend.

De lippen van Hugo Martin bewogen zich, alsof zij een wederwoord op Fred's ontboezeming wilden uiten, maar zij gaven geen geluid.

Fred zag het en drong:

„Als er iets is, dat je hindert, zeg het mij dan! Misschien kan ik je helpen en zoo niet, dan brengt het uitspreken ervan je mogelijk toch verlichting aan! Je weet immers, dat ik te vertrouwen ben! God, man! ik zou alles, wat ik bezit, de helft van mijn eigen leven willen geven, als ik je helpen, je genezen kon!”

Hugo aarzelde een oogenblik.

„Je kunt mij niet helpen!” bracht hij toen toonloos uit.

„Dus er is iets, dat je hindert!” viel Fred snel in. „Neen, ik zie het, ik begrijp het! Ontkennen baat je niet meer! Ik heb terstond vermoed, dat er een tastbare reden voor je melancholie moest bestaan! Ik kende je te goed, om die als een vaag ziekte-verschijnsel te kunnen accepteren!

Waarom heb je mij je moeilijkheden niet schriftelijk toevertrouwd? Maar neen, ik voel zelf, dat...! Maar nu ben ik hier! Nu vooruit ermee! Wat is het, dat als een looden last op je leven drukt? Misschien is het nog niet te laat, om je toekomst te redden! Je bent nog jong, je hebt nog vele jaren te leven! Ik ben tot ieder offer bereid, als ik je van dien last verlossen kan! Je bent aan je lieve vrouw verplicht, daartoe mede te werken, door open kaart tegen mij te spelen!”

Na een korte weifeling boog Hugo Martin zich naar zijn vriend over, keek hem strak aan, alsof hij, hetgeen hij zeggende ging, terstond in vollen omvang tot den ander wilde doen doordringen en sprak langzaam:

„Mijn geweten laat mij niet met rust! — Ik heb een moord begaan!”

Fred Lange zat roerloos, wanend, dat de melancholie van zijn vriend plotseling in krankzinnigheid was overgegaan; hij wachtte, als in een benauwd droom, af, wat Hugo verder zou zeggen of doen.

Hij wachtte niet lang. De man, die jarenlang gezwezen had over wat als een knagende worm langzaam maar zeker zijn leven dreigde te vernietigen, begon te spreken, alsof zijn in enkele woorden vervatte bekentenis de koorden van zijn zelfbeheersching had doen afknappen; de woorden stroomden hem van de lippen in niet te stuiten vloed.

„Ik heb een moord begaan — ik ben een moordenaar! Weet je goed wat dat wil zeggen? Neen, je kunt je niet voorstellen, wat het is, dag en nacht geplaagd te worden door verterende wroeging, dag en nacht het slachtoffer van den beganen moord voor oogen te zien, dag en nacht aanklagende stemmen te hooren weerklinken! Niemand, die ze niet zelf ondervonden heeft, kan zich een voorstelling maken van de helsche martelingen, waarmede een slachtoffer zijn beul weet te kwellen! Je gelooft mij niet! Ik zie, dat je mij nog altijd niet gelooft! Luister dan!

Je herinnert je, dat ik tijdens je vertrek en in de dagen, die daaraan voorafgingen, bij mijn oom logeerde, bij mijn rijken oom, wiens erfgenaam ik eenmaal zou zijn.

Hij was ziek, tamelijk ernstig, maar volgens den dokter verkeerde hij niet in levensgevaar. Hij leed, in verband met zijn ziekte, aan aanvallen van benauwdheid, waartegen de dokter medicijnen gegeven had, die een verrassend snelle en gunstige uitwerking hadden! Ondanks den stelregel, dat men van de dooden geen kwaad mag zeggen, moet ik even aanstippen, dat hij een hard, streng man was zonder een enkelen beminnenswaardigen trek in zijn karakter. Wij hielden niet van elkander, al zag hij in mij terwille van mijn naam, — ik ben naar hem genoemd, — zijn erfgenaam, al speelde ik af en toe den gehoorzamen, dankbaren neef, omdat mij dat van kind-af-aan door mijn weinig met aardsche goederen gezegende ouders zoo was ingeprent.

Ik logeerde bij hem en nam dagelijks eenige uren zijn verpleging en verzorging op mij, om zijn geplaagde verpleegster eenige rust te gunnen. Als hij een aanval kreeg, diende ik hem zijn medicijnen toe, maar dit gebeurde gelukkig zeer sporadisch!

Ik was in die dagen niet vroolijk gestemd; ik had geen geluk gehad in zaken, die ik ondernomen had en mijn huwelijk moest daardoor voor de zooveelste maal op de lange baan geschoven worden; ik had zelfs schulden gemaakt, — noodgedwongen, want ik ben van aard geen verkwister — en moest daarover op een middag een boetpredikatie of liever gezegd een stortvloed van onrechtvaardige verwijten aanhooren en menig scheldwoord slikken. Tegen den avond kwam jij afscheid nemen; ik liet je uit, hoorde, terwijl wij aan de voordeur stonden, akelige geluiden langs de trap naar beneden galmen; ik ijlde naar boven, — mijn oom had een hevigen aanval van benauwdheid, en... en in mijn wanhopige stemming van dien dag, ... in een warreling van emoties, ... in een oogenblik van ... van slapte, waarin de duivel vat op mij kreeg, ... verzuimde ik „opzettelijk”, hem zijn kalmeerende medicijnen te geven! Na enkele oogenblikken stierf hij! Ik stond aan zijn sterfbed als zijn moordenaar, begrijp je, als zijn moordenaar...! Ik was rijk en kon met Laura trouwen! Alles, alles heb ik gedaan, om de beschuldiging stem in mijn binnenste tot zwijgen te brengen, te vergeefs! Luider en luider verhief zij zich en... zij heeft mij gemaakt tot wat ik ben! Ga nu heen! Je hebt mij mijn geheim afgeperst en je zult je nu van mij afwenden met gerechtvaardigde verachting!”

Hugo Martin zweeg uitgeput; na enkele oogenblikken sprak Fred Lange op langzamen, nadrukkelijken toon:

„Wees dankbaar, dat ik je tot spreken dwong! Ik kan je redden! Hugo, je bent geen moordenaar! Neen, laat mij alles zeggen! Ik ging dien avond niet dadelijk weg, ... ik vertrok gelijk met den dokter, die in allerijl was gehaald. Ik praatte met hem en hij vertelde mij, dat je oom reeds lang ten doode opgeschreven was, wat hij voor den patiënt en zijn omgeving verzwegen had! Hij sprak er zijn verwondering over uit, dat de zieke nog leefde; hij had diens dood veel eerder verwacht en verklaarde, dat de eerste, ernstige aanval na zijn vorig bezoek onvermijdelijk noodlottig moest zijn! Kalm, kalm, beheersche je, Hugo...!”

Hugo Martin was doodsbalek op zijn knieën naast den stoel van zijn vriend neergezonken, stamelend:

„God, ... o God, ... ben ik ... geen moordenaar?”

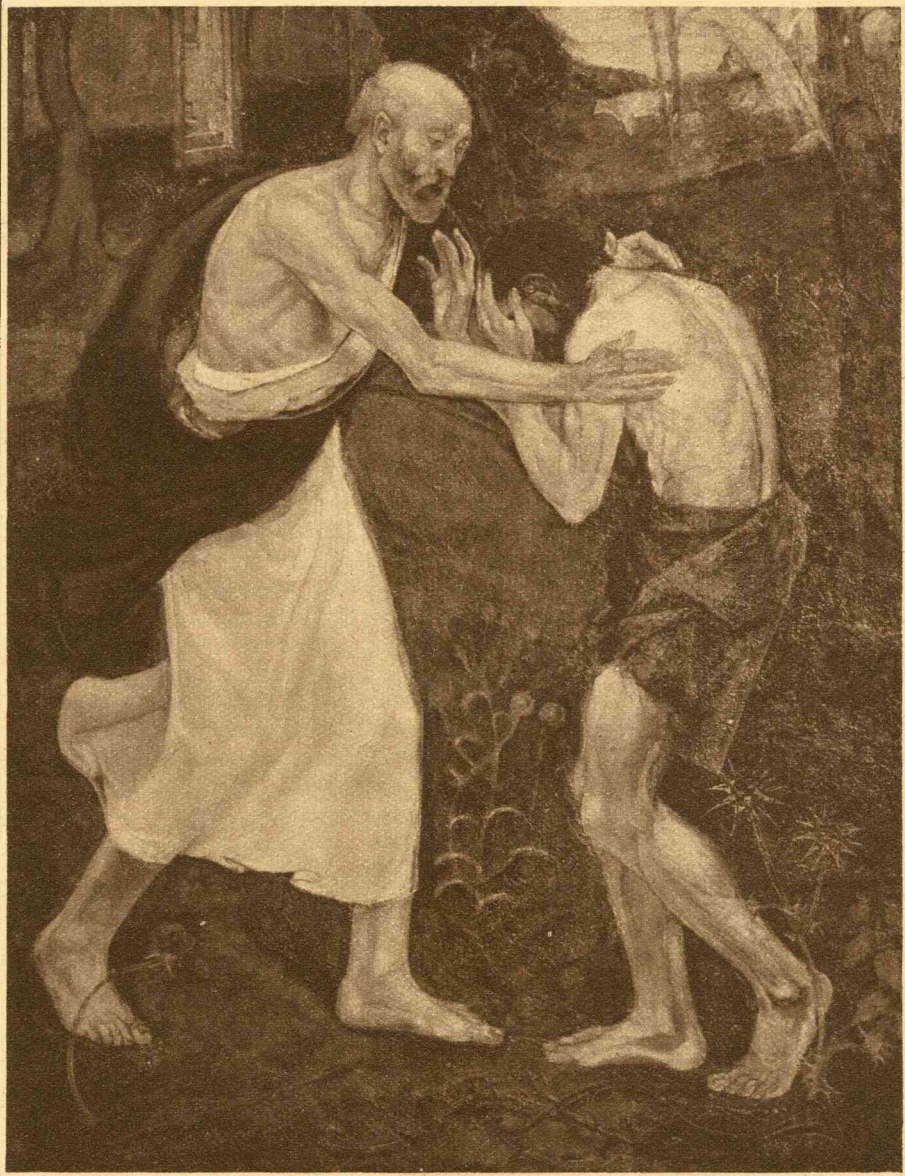
„Neen! En voor je booze intentie, die niet weg te redeneeren is, ben je genoeg gestraft door je jarenlange wroeging!”

„Fred, ... Fred, ... is het waar ...?”

„Heb je mij ooit op een leugen betrapt, Hugo?” vroeg Fred Lange ernstig.

Hugo Martin werd tot verwondering van velen en tot onzegbare vreugde van enkelen weder geheel de oude, dank zij het offer, hem door zijn vriend gebracht, het offer van Fred Lange's onkrenkbare waarheidsliefde. —

DE „PRIX DE ROME”

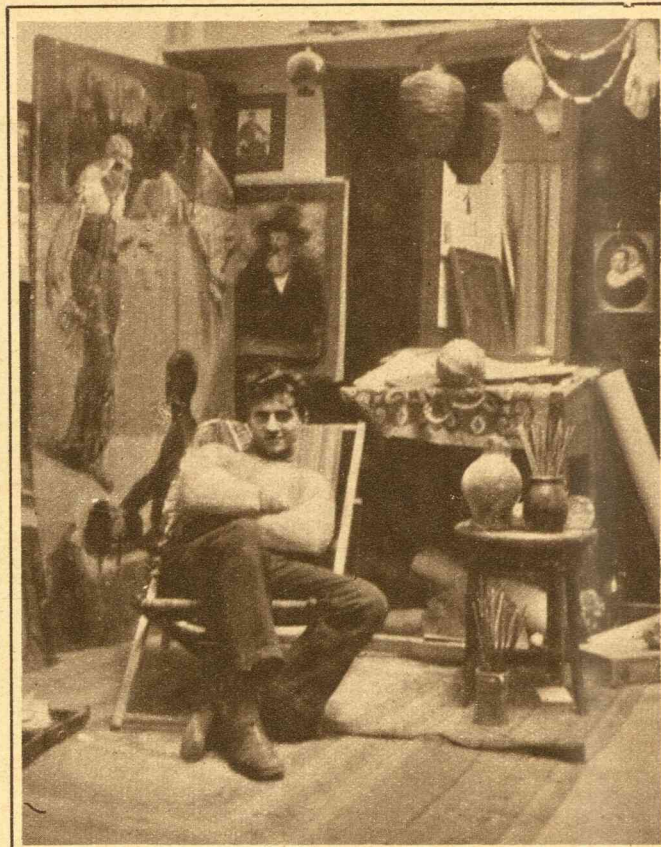
De terugkeer van den Verloren Zoon.

Het werk waarmede Charles H. Eyck den Prix de Rome verwierf.

Op deze pagina reproduceeren wij eenig oeuvre van den kunstschilder Charles H. Eyck, die dit jaar met zijn doek »De terugkeer van den verloren Zoon», den Prix de Rome behaalde. Charles Eyck, een onzer véél belovende kunstschilders, werd in Limburg geboren en studeerde aan de Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam, waar zijn aanleg zich meer en meer ontwikkelde en tot talent rijpte. Aan het werk dat wij op deze pagina van hem afbeelden, is direct te constateeren, dat hij — we durven schrijven: gelukkig niet — de hyper-moderne richting volgt. Toch is hij niet conventioneel, nòch in lijn, nòch in kleur. Zowel zijn »Verloren Zoon», dat fraai van coloriet en compositie is, en dat duidelijk laat zien, dat de schilder het geval doorlèèft heeft, als het »Meisjeskopje», dat met een groote liefde en overgave geteekend werd, wettigen de verwachting, dat Charles Eyck na ijverig studeeren en werken, weldra tot onze meest op den voorgrond tredende kunstenaars zal gaan behooren.

Charles H. Eyck.

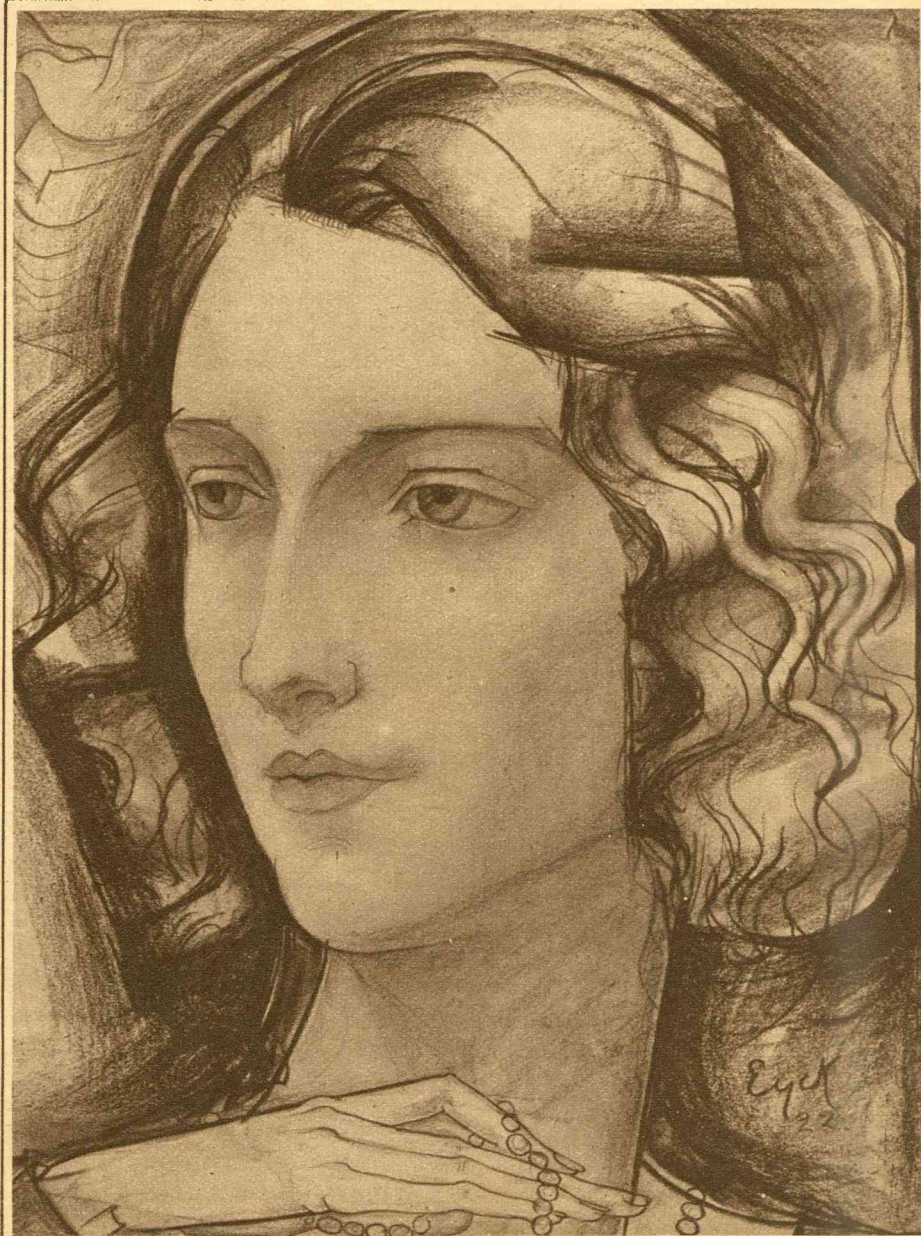

De kunstenaar in zijn atelier.

Mannekop.

Naar een ets van Charles H. Eyck.

Meisjeskop.

Naar een gekleurde conté-teekening van Charles H. Eyck.

DE MACHT DER DRIE

Een roman uit het jaar 1955

DOOR HANS DOMINIK

Geauthoriseerde vertaling door Pierre Dumoulin

5)

Voor de eerste maal had hij de hem toevertrouwde, zoo ontzaglijk ver strekkende volmachten voor het doel van een persoonlijke wraakneming aangewend. De open volmachten die hij in handen hield, maakten het hem gemakkelijk den jongen ingenieur te overvallen en in hechtenis te laten nemen. Tot zoover was alles in orde.

Maar dat hij den gevangene aanstonds op den electrischen stoel bracht was niet in het staatsbelang. Zulke lieden hield Cyrus Stonard volgens een bepaalde methode op vaste plaatsen in bewaring en trachtte achter hunne streken te komen. Dr. Glossin raapte zijn moed bijeen.

„Ik verzoek U de beslissing over Oorlog of Vrede nog ongeveer vijf uren aan te houden. Zoo lang tot dat ik weer hier ben.”

„Waarom?”

„Omdat ik dan met zekerheid kan zeggen of Logg Sar en zijn gezellen het vliegship hebben genomen of niet.”

„En wanneer het mij uit andere gronden nu eens zou goeddunken, dat Engelsche agenten het schip genomen hebben? De tijd is rijp. Het incident zou mij gelegen kunnen komen.”

„Ik bezweer Uwe Excellentie geen bindende besluiten te nemen voor wij zeker weten!”

„Wat zeker weten?”

„Waar de uitvinding naar toe is. Logg Sar in verbond met Engeland... dan kunnen wij den strijd niet wagen.”

De Dictator schudde afwijzend met het hoofd.

„De zoon zal zich wel wachten met de moordenaars zijns vaders een verbond te sluiten.”

„Ik hoop het. Maar zekerheid is meer waard dan vermoeden. Binnen enkele uren kan ik zekerheid hebben. Heeft hij den R.F.c. I niet genomen, dan is hij nog in de Staten en wij hebben de mogelijkheid hem te vatten. Zoolang hij in vrijheid is, blijft hij een macht die wij moeten vreezen.”

Er volgden twee minuten zwijgens. Toen zeide Cyrus Stonard: „Ik verwacht Uwe mededeeling in den loop der eerstvolgende drie uren. Onze pers moet haar scheldcampagne tegen Engeland tot nader order staken. Tracht op elke mogelijke manier den uitvinder in handen te krijgen. Vermijdt geschillen met andere Europeesche Staten. Wij willen voor de tegenpartij geen bondgenooten werven.”

Een handbeweging van den President-Dictator en Dr. Glossin kon heengaan.

* * *

Achter dichte boomen verborgen, door klimop overgroeid stond in de Johnson straat te Trenton het huisje, dat Mevrouw Harte met hare dochter Jane bewoonde. De nabijheid der groote Staatsfabriek kon men hier volkomen vergeten. De roode bakstenen huizen der straat waren zonder uitzondering door ruime tuinen omgeven. De straat zelf was ruim tien minuten van de gedruischvolle fabrieken verwijderd. Zij lag aan de tegenovergestelde zijde van het plaatsje en liep uit op een mooi bosch, dat in het Noordwesten onmiddellijk aan het stadje aansloot.

Mevrouw Harte was weduwe. Haar man had als ingenieur den dood in de Staatsfabrieken gevonden. Op een verschrikkelijke wijze. Een stoompijp sprong en vulde zijn werklokaal met oververhitten stoom. Frederic Harte was na het ongeluk rustig naar huis gekomen en had zijn vrouw voorzichtig op zijn dood voorbereid. Zij meende, dat hij in ijlen koorts sprak.

Verschrikt was zij op hem toegelopen en had zijn rechterhand gegrepen. Toen had zij met ontzetting bemerkt hoe het vleesch zijner vingers van het gebeente losliet en dood en week, door oververhitten stoom gekookt, in haar eigen handen achterbleef.

„Het doet niet meer zeer... Ik heb geen pijn,” zóó had Frederic Harte haar met een bovenmenscheijk glimlachje getroost, was rustig aan zijn schrijftafel gaan zitten en had dan zijn laatste beschikkingen gemaakt. Twee uren later verloor hij het bewustzijn. Na nog een uur was hij dood.

„Totale verbranding der geheele opperhuid. Verstikking tengevolge van ontbrekende huidademhaling,” zeide de dokter tot de wanhopige vrouw.

Deze vreeselijke gebeurtenis had Mevrouw Gladys Harte verpletterd. Maanden lang vreesde men voor haar verstand. Slechts zeer, zeer langzaam kwam zij dezen slag te boven. Maar, in dezelfde mate als haar geestelijke krachten zich weder herstelden, namen de lichamelijke af. Thans was zij bijna den ganschen dag aan den rolstoel gekluisterd onder de verzorging van haar eenige dochter Jane.

Het vreemde ongeluk had ook buiten de naaste omgeving de aandacht getrokken. Enkele dagen later was een geneesheer, uit New-York, Dr. Glossin, naar Trenton gekomen. Uit wetenschappelijke belangstelling verzocht deze om nadere mededeelingen omtrent de laatste uren van den overledene. Met groote deelneming wijdde hij zijn zorgen aan de door smart geheel terneergeslagen vrouwen. Hij bood Jane Harte aan, tegen hooge vergoeding, en voor meerdere jaren, het laboratorium te huren, dat Frederic Harte in het huis had ingericht. Daar zij zich bewust was van hare onzekere geldelijke omstandigheden had Jane zonder bedenken daarin toegestemd. Toen de moeder hersteld was, hechtte deze gaarne hare goedkeuring aan de schikking met den dokter, vooral omdat hij zelden kwam en zich nooit lang in het laboratorium bezig hield.

Ferenc Vecsey,

de beroemde Hongaarsche violist die door zijn wonderlijke muzikaliteit en zijn ongeëvenaarde techniek, alle rechten op het praedicaat genie heeft, maakt op het oogenblik onder de auspiciën van de Hollandsche Concertdirectie. Dr. G. de Koos een kunstreis door ons land. De volgende steden staan op het programma: Den Haag, 18 Jan.; Amsterdam, 19 Jan.; Rotterdam, 23 Jan.; Leiden, 26 Jan.; Utrecht, 29 Jan.; Groningen, 2 Februari.

Het werd anders toen Logg Sar in dezen kleinen kring zijn intrede deed. Naar hetgeen de jonge man beweerde, was hij een bloedverwant der beide vrouwen. Maar bij den levendigen omgang van het heden raakten alle oude herinneringen en halfvergeten betrekkingen van het verleden spoedig op den achtergrond. Mijnheer Logg Sar of, zooals hij hier spoedig genoemd werd, Silvester, werd een gezeene gast in het huis Harte. Alleen Dr. Glossin scheen er niet mee ingenomen te zijn. Wel bleef hij steeds beleefd en stond aan Silvester bereidwillig toe het laboratorium te gebruiken. Maar de tegenwoordigheid van den doctor alleen werkte storend en verkoelend.

En, wat het lot met de beide jonge menschen voorhad, gebeurde. Uit het bewustzijn der bloedverwantschap ontwikkelde zich een teedere genegenheid en uit deze weder eene steeds dieper en inniger wordende hartengemeenschap. Silvester Bussfeld had volkomen gelukkig kunnen zijn wanneer Dr. Glossin er maar niet geweest was. Niet slechts gedurende diens aanwezigheid maar ook dagen daarna was Jane's wezen steeds veranderd. Zij legde dan zulk een zonderlinge koelheid en terughoudendheid aan den dag, dat Silvester dikwijls geneigd was aan hare liefde te twifelen. Eerst na verloop van dagen werd haar gedrag weder vertrouwelijk als vroeger en dit zonder dat zij zich van deze veranderlijkheid bewust scheen te zijn.

Een toeval bracht Silvester de oplossing van het raadsel. Op zekeren dag vond hij Jane in het laboratorium slapend op een stoel. In weerwil van alle moeite die hij deed om haar wakker te maken, ont-

waakte zij eerst na een kwartier en ontkende toen geslapen te hebben. Toen was Silvester zeker van zijn zaak. Zonder twijfel bediende Doctor Glossin zich van Jane tot het nemen van het een of ander hypnotisch experiment. Silvester noemde het misbruik maken. Hij hield zijn ontdekking voor zich, doch maakte het voornemen den doctor ter verantwoording te roepen. Het kwam evenwel anders uit. Enkele dagen daarna was Silvester verdwenen, zonder te voren van een reis gesproken, zonder afscheid genomen te hebben. Het was vier uur in den namiddag van den 16den Juni. Voor de deur, in de schaduw van den ouden noteboom, zat Mevrouw Harte in haar leuningstoel, naast haar in een rieten stoel achterover geleund, zat Jane, het hoofdje met het regelmatige profiel in het kussen gezonken waarop het weelderige lichtblonde haar in zware lokken neder viel. De zonnestralen drongen door de twijgen van den ouden boom en brachten op haar en wangen wisselende lichteffecten te weeg. Een bekoorlijk beeld om aan te zien. Maar alles aan deze verschijning was alsof het leven er aan ontbrak. Men zou van zulk een teerheid hebben kunnen ontstellen, een teerheid die bij menschen zoowel als bij bloemen slechts aan die bloesems eigen is, die het spoedigst verwelken.

Jane Harte hield zich met een borduurwerk bezig. Haar fijne vingers borduurden naarstig steek na steek en vormden in zware zijde het model van een roode roos. Maar hare gedachten waren niet bij dezen arbeid. Haar gelaat verried dat zorg, dat kommer haar drukte. De schaduwen onder de oogen spraken van doorwaakte nachten en de bleekheid harer wangen verhoogde nog het etherische harer gansche verschijning. Met een zucht liet zij haar werk zinken.

„Vandaag is het een week geleden, dat Silvester voor de laatste maal bij ons was.”

„Je maakt je wellicht onnoodig bezorgd, kind. Ik denk dat hij plotseling een reis heeft moeten ondernemen... en misschien in der haast vergeten heeft ons bericht te zenden.”

„Vergeten?”

Een bittere trek vertoonde zich om Jane's mond.

„Jane, wat scheelt er aan?”

„Laat mij, moeder! Ik weet, dat men in de fabriek evenmin een verklaring heeft kunnen vinden voor zijn plotseling verdwijnen. Men denkt daar... en ik vrees het... een inwendige stem geeft mij zekerheid, dat hij het slachtoffer is geworden van een ongeluk of... misschien van een misdaad.”

Zij borg haar gelaat in de handen en trachtte te vergeefs de tranen, die in haar oogen opwelden, terug te dringen.

„Onmogelijk. Zoo'n vriendelijk mensch, die niemand iets in den weg legde. Wie zou hem kwalijk gezind kunnen zijn? Behalve met ons, ging hij hier in de stad toch met niemand om. Wat zou je er van denken als wij Dr. Glossin eens om raad vroegen? Hij heeft immers gezegd, dat hij vanmiddag komen zou. Misschien kan hij ons helpen.”

Jane liet de handen zinken.

„Dr. Glossin?”

Haar trekken trokken zich krampachtig samen. De oogen spanden zich wijd en er liep een rilling door het slanke lichaam.

„Dr. Glossin... Ja... Hij!”

Bijna overluid kwam het over haar lippen. Peinzend rustten haar blikken op het dichte gebladerte boven haar. Achter haar voorhoofd joegen de gedachten voorbij. Zij trachtte een pas op het oogenblik, instinctmatig opgekomen verdenking te doorgronden. Tevergeefs, zij vond geen verband. De gespannen uitdrukking harer trekken maakte plaats voor die van teleurstelling. Wat was dat, wat haar daar een oogenblik klaar en duidelijk voor den geest stond en toen weer verward en duister werd, zoodat alle samenhang verloren ging?

Het toevallen der tuindeur weerklonk en deed haar opspringen.

„O, Dr. Glossin!”

Schrik en verwachting streden op haar gelaat om den voorrang.

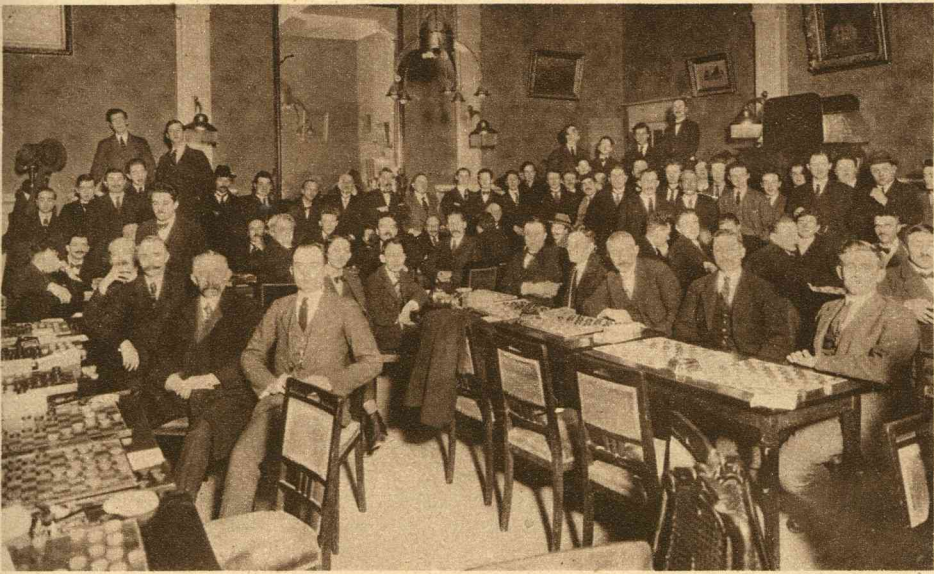
„U hebt mij geroepen, lieve juffrouw Jane. Hier ben ik. Waarmee kan ik U van dienst zijn?”

„U komt ter rechter tijd, Doctor.” Met deze woorden wendde Mevrouw Harte zich tot den bezoeker. „Sedert een week is mijnheer Logg Sar verdwenen. Wij staan voor een raadsel. Helpt U ons het op te lossen.”

Jane's blik bleef onafgewend op het gelaat van den doctor gevestigd. Haar oogen keken zoo vragend en vol angst als werd vandaag over haar eigen leven beslist.

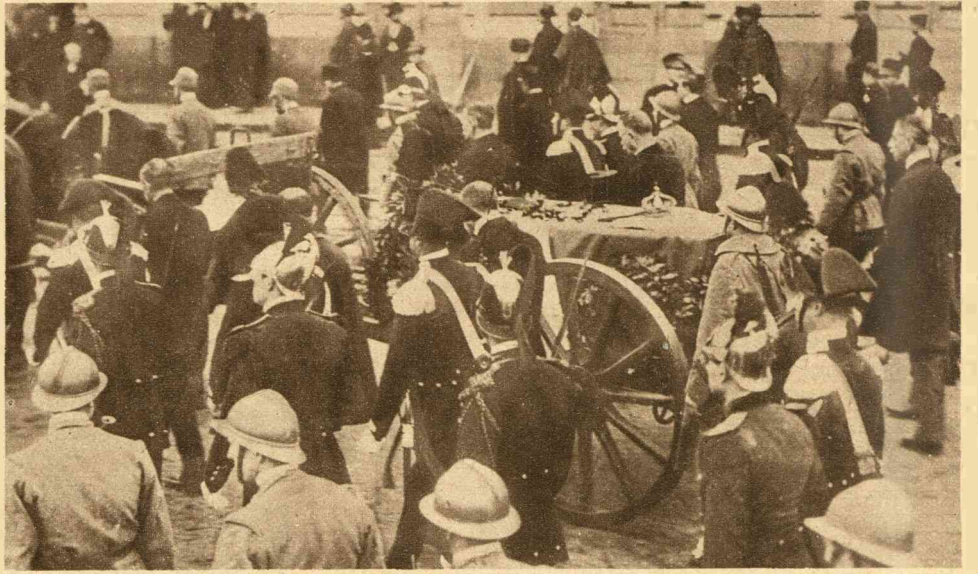
„Ja, helpt U ons, doctor,” zeide zij, het verzoek harer moeder ondersteunend. (Wordt vervolgd).

UIT HET VOLLE LEVEN

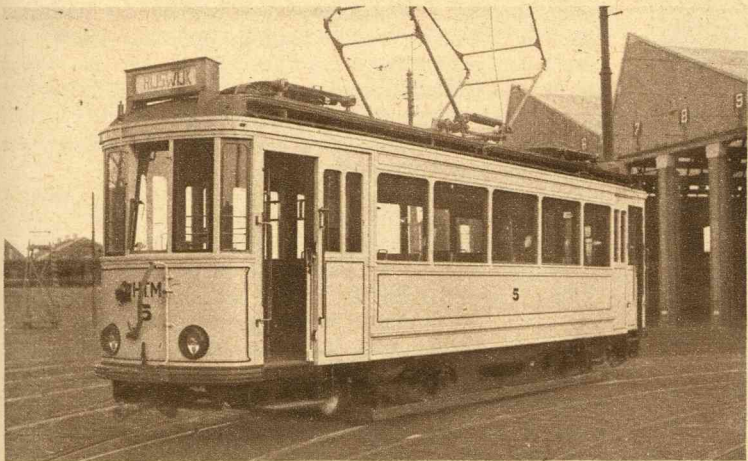
Groepenwedstrijd van „De Haagsche Dam-Sociëteit“

Hierboven een overzichtsfoto van den groepenwedstrijd, georganiseerd door „De Haagsche Dam-Sociëteit“ in de bovenzaal van café Hollands te 's-Gravenhage.

De begrafenis van ex-koning Constantijn.

De kist, waarin het stoffelijk overschot van ex-koning Constantijn rust, wordt, op het affuit van een kanon, naar boord van de „Italia“ te Palermo gebracht.

Den Haag—Rijswijk.

Het traject Den Haag—Delft wordt thans geëlectriceerd. Hierboven een der wagens, die reeds spoedig op het traject Den Haag—Rijswijk zullen gaan rijden.

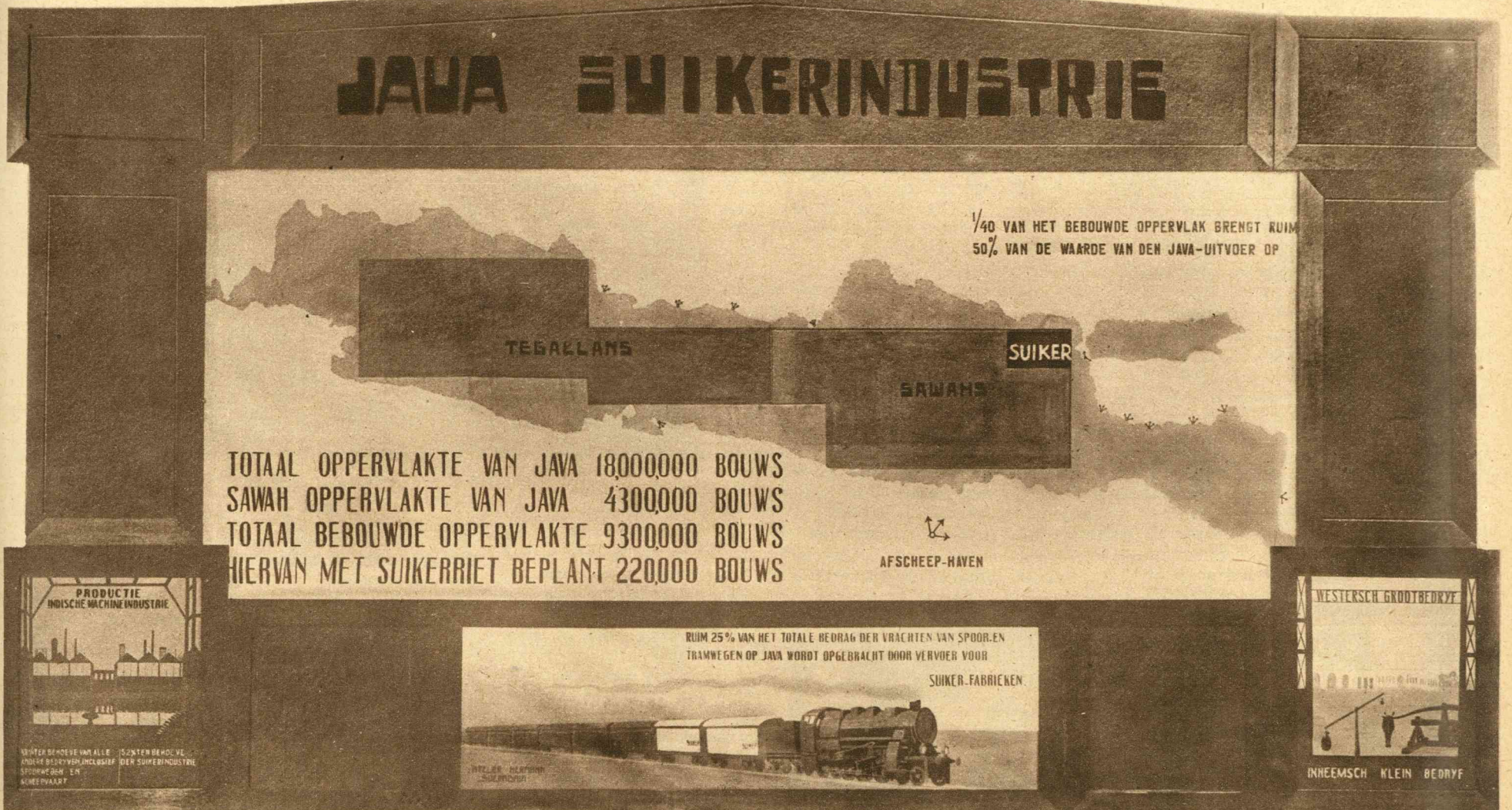
Sergeant Bergsma,

die de vorige week te Soesterberg tijdens een vliegtocht viel en ernstig gewond werd.

Een nieuwe brug te Leiden.

Hierboven een foto van de pas geopende nieuwe brug aan den Zoeterwoudschen Singel te Leiden.

De betekenis van de Java Suikerindustrie.

Reeds menigmaal is de betekenis van de belangrijke industrie, die de Java-suiker vormt, in geschrift uiteengezet. Op de a.s. derde Indische Jaarbeurs te Bandoeng zullen nu ook enkele afbeeldingen worden tentoongesteld, die ten doel hebben die betekenis ook den oningewijde duidelijk te maken. Aan deze afbeeldingen is de hierboven gereproduceerde illustratie ontleend. — In 1921 waren op Java werkzaam totaal 183 fabrieken, die, over verschillende residenties verspreid, een totaal areaal hadden van 225.894 bouws. Het totaal oppervlak van Java nu is globaal 18.000.000 bouws; het bebouwde gedeelte omvat c.a. 9.300.000 bouws; de sawahs bedragen c.a. 4.300.000 bouws. De suikerindustrie, die voor een groot deel bouws sawah in beslag neemt, bezet dus per jaar niet meer dan 1/45 gedeelte van het totaal bebouwde oppervlak van Java en niet meer dan nauwelijks 1/20 deel der op Java aanwezige sawahs. Daartegenover staat echter, dat door de genoemde 183 fabrieken in 1920 totaal aan grondhuur aan de Inlandsche bevolking werd opgebracht de som van ruim f 14.000.000.—; wegens loonen en gedane leveringen een van ruim f 90.000.000. Diverse berekeningen hebben vastgesteld, dat, terwijl de suikerondernemingen dus een bedrag van ongeveer f 500.— per bouw, ongeacht de grondhuur, aan de bevolking uitbetalen, de opbrengst van de teelt der Inlandsche gewassen, dient geschat op f 100.— à f 200.—. Dat de uitkomsten der suikerindustrie voor de bevolking financieel veel gunstiger zijn, wordt door deze cijfers dus wel sprekend aangetoond. — De totaal opbrengst der Javasuiker-industrie in de belasting van 1920 is blijken uitgewerkte cijfers, te schatten op ruim

f 160 miljoen, vormende 28% van het totaal inkomen van den Indischen staat over dat jaar. De industrie dus, die niet meer dan 1/20 deel van het totaal der op Java aanwezige sawahs in beslag neemt, bracht tot de staatsinkomsten van geheel Indië, dus ook van de overige eilanden, veel en veel grooter dan Java, ruim 1/4 gedeelte bij. De uitvoer van Java bedroeg over 1919 in totaal f 1.403.000.000.—, waarvan de suiker f 772.000.000.— bedroeg! Beter de betekenis der Javasuiker-industrie voor Java en geheel de Indische staatshuishouding vaststellen, dan door deze cijfers, is wel moeilijk denkbaar! — De Javasuiker-industrie is een grootbedrijf, dat geen moeite noch kosten ontzien heeft, om de fabricatie meer intensief en wetenschappelijk te drijven. In 1844 toch werd per bouw nog slechts 23.80 picol suiker verkregen: in 1920 was de opbrengst reeds 113.46. Naast de Javasuiker-industrie is er de Inlandsche fabricatie van suiker. Deze wordt vrijwel nog geheel gedreven op dezelfde primitieve wijze, die onze voorouders, toen zij in het begin der 17e eeuw op Java aankwamen, vonden bij de Inlanders en Chinezen. Dirk van Hogendorp, de bekende koloniale deskundige uit de 18e eeuw, verhaalde hoe hij tot zijn verontwaardiging bij zijn bezoek aan Java, daar de belangrijke trafiek van de suiker gedreven vond op dezelfde wijze, die reeds een paar eeuwen bestond. Het grootbedrijf der Javasuiker-industrie heeft daarin zoodanige verbetering gebracht, dat slechts historisch nog haar verband met die vroegere productie-methode vaststaat: de Inlandsche suiker-ondernemingen daarentegen zijn nog een afspiegeling van wat vroeger was!

VOOR ONZE HUISMOEDERS

Nuttige Wenken.

De verzorging der nagels.

Witte vlekken op de nagels is een gevolg van het dringen van lucht tusschen de nagels en het vleesch. Deze onaesthetische verschijnselen kan men verbergen door wat roode nagelzalf, bestaande uit zink-oxyde, karmijn en wat lavendelolie, die men in alle parfumerie-winkels verkrijgen kan. Zij geeft bovendien een fraaien glans aan de nagels; toch is het af te raden, ze dagelijks te gebruiken, daar ze den groei der nagels bij veelvuldige aanwending benadeelt.

De nagels te laten groeien, is een leelijke en onhygiënische gewoonte. Leelijk omdat vingers met lange nagels véél op klauwen gelijken; en onhygiënisch, omdat onder lange nagels zich gemakkelijk vuil van allerhanden aard kan ophoopen.

Het afbijten der nagels is een slechte gewoonte, die vaak oorzaak is van vele ziekten.

Even leelijk als te lange, zijn ook te korte nagels. Men knippe den nagel steeds gelijk met den vinger, en wake tegen „rouwranden”, want deze zijn al even onzindelijk als on-netjes.

Daar de nagels 's zomers sneller groeien, moeten zij in dit seizoen ook vaker dan 's winters geknipt worden.

Om ze schoon te houden, bediene men zich van een nagelborstel en zeep.

Teneinde dwangnagels te voorkomen, drukke men de vleeschranden om de nagels met een stomp voorwerp voorzichtig terug.

Bevroren wortel- en knolgewassen kunnen zonder eenig nadeel ontdooid worden door ze vijf uur in koud water te leggen.

Zuurflesschen worden, daar zuren kurk aantasten, of met goed daarin passende glazen stoppen of met proppen van witte was gesloten.

Haring met knoflook geldt bij matrozen als het beste middel tegen zeeziekte.

Selderij is uitstekend bij rheumatiek en in het algemeen voor het geheele zenuwstelsel.

Zwarte draden steekt men gemakkelijk in de naald boven witte stof, witte draden boven zwarte stof.

De nieuwe Mode

Een aardig gebreid wollen costuumpje, met sjaal en muts van dezelfde wol. Het geheel voldoet als sport-kleeding ten zeerste.

Mindere soorten koffie reiken onaangenaam, fijne soorten daarentegen reiken als versch beschuit.

Ham kan men tegen uitdrogen bewaren door ze in te wrijven met spekvet.

Recepten.

Notentaart met slagroom.

Benoodigd: 100 gram aardappelmeel, 150 gram suiker, 5 eieren, 180 gram gemalen hazelnoten, $\frac{1}{2}$ Liter slagroom, 50 gram poedersuiker, kookglazuur, iets rum of marasquin.

Bereiding: Twee heele eieren, 3 eierdooiers, de suiker en het grootste deel der gepelde en fijngemalen hazelnoten tot een dikke, witachtige massa roeren. Het aardappelmeel er door mengen, daarna de stijfgeklopte eiwitten. De massa overdoen in drie met boter bestreken en met poedersuiker bestrooide springvormen en in een oven met veel onderwarmte lichtbruin bakken. De taart kan ook in één vorm gebakken en na bekoeling in drie gelijke lagen gesneden worden.

De afgekoelde lagen bestrijken met den slagroom stijfgeklopt en vermengd met de poedersuiker en de rest van de hazelnoten, en de drie gedeelten op elkaar plaatsen. Den bovenkant bedekken met kookglazuur, waaraan voor den geur een weinig rum of marasquin is toegevoegd.

Noga.

Benoodigd: 300 gram suiker, 150 à 200 gram amandelen, 10 gram boter.

Bereiding: De amandelen 1 minuut koken, daarna pellen, drogen en fijnhakken. Een bakblik dik met boter besmeren. De suiker met de boter in een ijzeren pan verwarmen (geen geëmailleerde pan gebruiken, want de caramels wordt voor het email te sterk verhit), zonder in de massa te roeren; wel echter met een platten, geëmailleerden lepel de droge suiker telkens onder in de pan in de plaats van de gesmolten suiker schuiven.

Als alles gesmolten is wachten, tot de suikermassa aan de kanten der pan iets begint te borrelen en de kleur goudgeel is; dan direct de amandelen toevoegen en al roerende de massa nog even verwarmen.

De noga op het bakblik gieten, zoo ver mogelijk uit laten loopen en, als de massa stevig begint te worden, met een gewasschen en afgedroogden citroen de noga zoo dun mogelijk uitdrukken. In plaats van een citroen kan een breed, slap mes, met boter bestreken, gebruikt worden. Zoo spoedig mogelijk de noga in regelmatige stukjes snijden en van het blik afnemen. De stukjes noga plat neerleggen tot ze afgekoeld en stijf zijn.

VOOR DE JEUGD

DAPPERE BOB.

Eenige jaren geleden waren er op een schip, voor China bestemd, een officier, zijn vrouw, hun eenig kind, een kleine jongen van een jaar of vijf, en een groote Newfoundlandse hond, Bob geheeten.

Iedereen aan boord van het schip hield van Bob; het was een hartelijke, vroolijke hond en de trouwe speelkameraad van den kleinen jongen.

Op zekeren avond speelde Willem en Bob op het dek, toen het schip een plotselinge beweging maakte en het kind daardoor in zee rolde.

Er ging een kreet op: „man over boord, man over boord!” en de dappere hond sprong in het water en zwom naar den voorsteven. De vader van den kleinen jongen, half waanzinnig van schrik, sprong met eenige matrozen in een roeibootje, maar het was al te donker om ver voor zich uit te zien. Alle geloofden, dat het kind verloren was.

Plotseling hoorden zij een geploeter aan bakboord. „Roeit vlug voort!” riep de vader. De boot schoot door het water en een oogenblik later zagen zij Bob op hen af zwemmen, het kind in zijn bek meesleepend. Dat was een vreugde!

De boot werd teruggeroeid, het kind kwam gelukkig weer gauw bij tot groote vreugde der ouders en de dappere Bob was de held van den dag.

Bij de kaap de Goede Hoop werden eenigen der passagiers

aan land gezet. De officier ging met vrouw en kind in het bootje, en gaf den matrozen bevel den hond aan boord te houden, tot dat het bootje op eenigen afstand van het schip was. „Ge zult eens zien, wat een goede zwemmer Bob is,” zei hij.

De hond trok uit alle macht aan den ketting, maar kon zich niet losrukken.

Toen echter de officier het teeken gaf den hond los te laten sprong hij in volle vaart in zee.

Opeens gaf de hond een luiden gil en sprong hoog op. Eerst dacht iedereen, dat hij kramp had, maar het was veel erger: een haai zat hem achterna!

„Een haai! een haai!” zoo schreeuwde men uit het roeibootje naar het schip. Bob zwom van recht naar links, dook, spande alle krachten in, toonde zijn tanden, maar de haai achtervolgde hem steeds.

De officier in het bootje zag dat er weinig kans op was in tijds de plaats, waar de hond zwom, te bereiken. Hij merkte dat de krachten van den hond bijna uitgeput waren.

„Keert gauw terug en roeit naar den hond,” riep de officier.

Juist op dat oogenblik gooide de haai, die nu vlak bij den hond was, zich op den rug en deed zijn verschrikkelijken bek open.

Bob was in levensgevaar. Zijn meester legde zijn geweer aan, mikte en vuurde. In een oogenblik was het water rood gekleurd: de verschrikkelijke kaken van den haai waren verbrijzeld. De matrozen roeiden naar den plek, waar Bob rondzwom. De officier trok den hond in de boot, het kind sloeg zijn armpjes om hem heen en de menschen in de boot en op het schip riepen luid: „Hoera voor Bob! de haai is dood! Hoera!”

Lampenschermpje van knipwerk. — Engelenconcert.

Bij de plaatjes.

Wij geven hier nog een tweetal aardige afbeeldingen, die als patronen kunnen dienen voor het maken van lampenschermpjes.

Na hetgeen wij hierover in vorige nummers geschreven hebben, achten wij verdere beschrijving niet noodig.

Prijzraadsel No. XXXIII.

Ik trok met mijn baas naar Zandvoort heen
En bleef aan 't zeestrand staan.

Toen ging ik weer naar Amsterdam,
Omdat ik niet wou gaan!

Wat is dat?

Oplossingen worden ingewacht tot 28 Februari a.s.

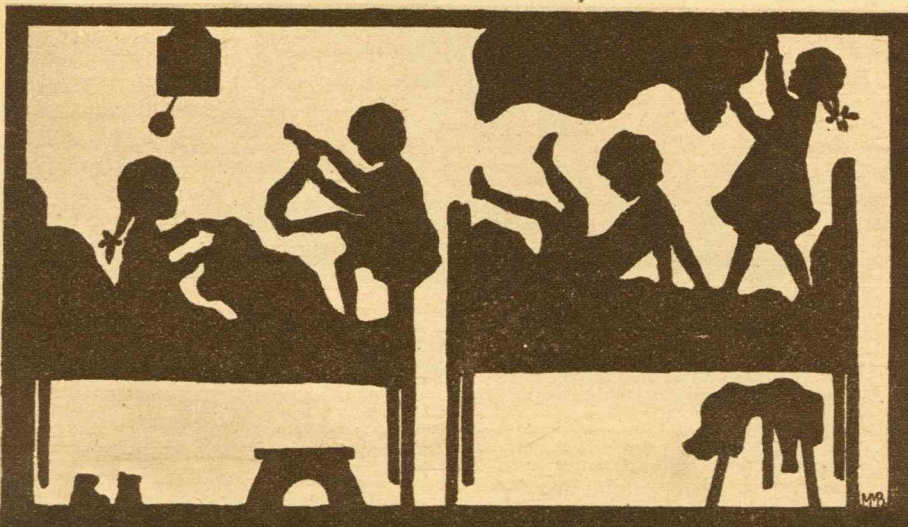
Ons Babbelhoekje.

Hennie Ritsma. — De groeten terug, ook aan Jan, Marie en Tini. **Maatje de Groot.** — Je zegt wel, dat je niets schrijven kan, maar dat gaat best, ik heb tenminste met genoeg je brief gelezen en je in 't geheel niet uitgelachen.

B. Kroeze. — Het kampersteurtje heeft niets gevangen. Neen, ik heb nog nooit de eer gehad met een levende steur kennis te maken. Bij mij in de sloot zie ik alleen kikkers en watervlooien. Hoe heet je van je voornaam? Ik kon er niet wijs uit worden.

Christiaan Buitendijk. — We zullen zien of je woord houdt, dan zul je zeker bij gelegenheid wel eens met een prijs gaan strijken.

OOM TOM.

Lampenschermpje van knipwerk. — In de slaapkamer.

DE ZONNEJONKVROUW

EEN ROMAN VAN DE ROODE AARDE

VAN ANNY WOTHE

Vertaald door Mevr. J. P. WESSELINK-VAN ROSSUM

17)

moet niet zoo onverbiddelijk zijn, mijnheer Waldau," smeekte Helmgard met haar lieve stem. „Misschien schreit uw moeder duizend tranen om u. Stellig was zij slechts ongelukkig, maar niet slecht, zooals u gelooft. Ach," vervolgde zij, beide handen tegen haar borst drukkend en den graaf met stralende oogen aanzien, „kon ik u het geloof teruggeven! Luister, mijnheer Waldau, ik heb mijn moeder nooit gekend. Zelfs als iemand mij het slechte van mijn moeder vertelde, mij zelfs de bewijzen bracht, ik zou het niet gelooven. Er is een band tusschen moeder en kind, die niets vaneen rijt en niets scheidt."

Eilert knikte zijn dochter ontroerd toe. Reimer keek diep in de saffierblauwe, stralende en zoo vurig smeekende oogen van het meisje met het goudblonde haar boven het reine voorhoofd en antwoordde zacht:

„Ik wilde, dat ik zoo voelen kon, als u, freule. Er is te veel smartelijks en treurigs op mij losgestornd. Misschien kan ik het u" — zijn blik gleed naar de anderen, die in levendig gesprek bij de deur van den salon stonden — „en uw vader later eens vertellen. Ik geloof, dat u mij dan toe zult geven, dat ik, zelfs als mijn moeder nog leefde, hetgeen ik niet geloof, toch geen moeder heb. Een vrouw, die gedurende een geheel leven niet de geringste poging doet haar kind te naderen van wien zij door eigen schuld of wat ook gescheiden werd, is geen ware moeder."

Reimer had evenmin als Eilert en Helmgard bemerkt, dat Margone weer stil in de kamer was gekomen. Met groote, wijdgeopende oogen was zij tot dicht bij den vleugel gegaan welks opengeslagen bovenblad haar voor de anderen verborg.

„Ziet u eens, freule Helmgard," vervolgde de graaf weemoedig, „ik heb niets van mijn moeder, geen portret, geen herinnering, geen aandenken. Alleen dit kleine taschje hier," hij tastte in zijn borstzak en haalde een visitekaartenboekje van groen leer te voorschijn, waarvan de voorzijde met een wapen was versierd, en hij vervolgde haastig:

„Een oude knecht schonk het mij, toen ik nog 'n kind was en hij vertelde dat het eens aan mijn moeder had behoord."

Helmgard hield doodsblijk het boekje in haar hand, zij zag niet, hoe het gelaat van haar vader aschgrauw werd, zij keek slechts als verstijfd naar het wapen, daarna zei zij, den graaf het boekje teruggevend:

„Hoe vreemd, mijnheer, mama heeft hetzelfde wapen; drie leliën op een zilveren veld en twee wolven als schildknapen — ik zag het wapen, toen ik kind was, op de lijkst van mijn broer."

Een gillende waanzinnige kreet klonk door het vertrek en Margone lag lang uitgestrekt bewusteloos op den grond.

De baron snelde verschrift naar haar toe, maar Helmgard knielde snel naast haar neer, terwijl de anderen nader drongen en de graaf onbeweeglijk en strak bleef staan.

„Mama, lieve mama," fluisterde Helmgard, „kom tot uzelf. Heb ik iets gezegd, dat ik niet mocht? Vergeef mij!"

Als een looden last viel het op haar hart, dat de herkomst van haar stiefmoeder nooit was aangeroerd en dat men er op den Zonnehof niet over sprak.

En nu had zij tegen een vreemdeling over het wapen gesproken.

Een ontzettende angst overviel Helmgard. Wanhopig dwaalde haar blik naar haar vader, die haar geruststellend toeknikte, terwijl hij zijn bewusteloze vrouw in de armen hield.

Alleen Grit behield haar zelfbeheersching, zij kwam dadelijk met opwekkende middelen en met haar hulp gelukte het dan ook spoedig Margone weer tot bewustzijn te brengen.

Maar zij keek als onbewust voor zich heen en vlijde zich bevend tegen haar man, die haar geruststellend en teeder over het koperkleurige haar streek.

„Nu komt de vergelding, Eilert," fluisterde zij, „en ik ben zoo bang, zoo onuitsprekelijk bang. Stuur den man weg; die zoo boos over zijn moeder spreekt. Stuur hem weg."

De graaf en de predikant met zijn dochter hadden reeds met eenige hartelijke woorden van deelneming afscheid genomen, en Eilert en Helmgard hadden zwijgend tegen hen geknikt. Tante Grit en Baldo deden de gasten uitgeleide.

„Dat was een treurig slot van zoo'n mooien avond," zei de predikant tot Reimer, toen zij langzaam den weg afgingen.

„Is barones von Rinkerode reeds lang zoo ernstig ziek?" vroeg graaf Waldau afgetrokken, want zijn gedachten waren bij Helmgard.

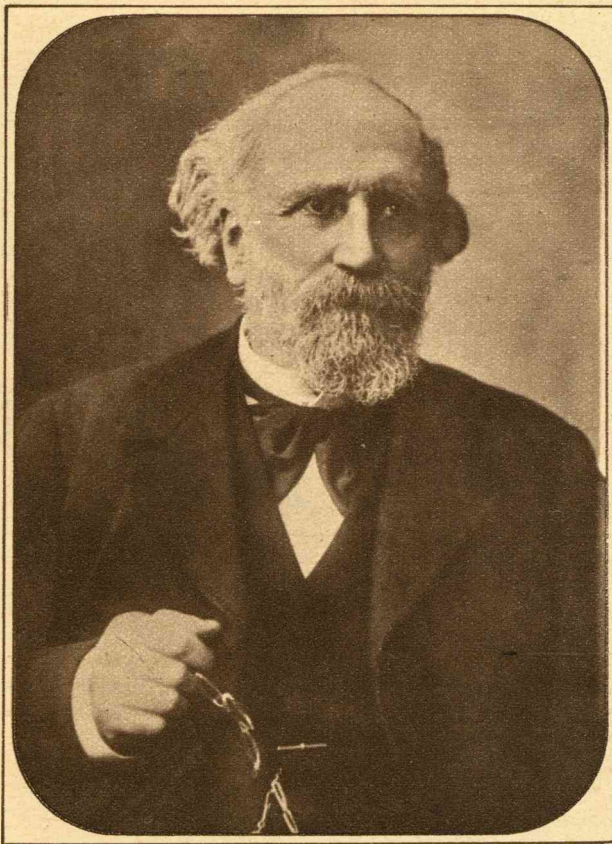
Wat had zij van het wapen gezegd?

„Mevrouw von Rinkerode is eigenlijk altijd ziek geweest," antwoordde Ruthard, „niet juist lichamelijk, maar haar ziel lijdt door het verleden, dat zij niet kan vergeten."

„Dat moet men ook niet, vader," viel Isot in, die den ganschen avond zoo merkwaardig stil was geweest. „Slechts lichtvaardige menschen vergeten. Tante Margone neemt alles zoo zwaar op, omdat zij in den grond van haar hart goed, groot en edel is."

De graaf keek het mooie meisje dankbaar aan.

„Het verheugt mij, juffrouw, dat u zoo warm voor de vrouw opkomt, voor wie ik mij, ik moet het beken-

Alexandre Ribot †.

Senator Alexandre Ribot, die in de parlementaire geschiedenis van Frankrijk in de laatste veertig jaar een belangrijke rol gespeeld heeft — o.a. werd hem in Aug. 1914 nog de portefeuille van financiën toevertrouwd en werd hij in Maart 1917 minister-premier — is 13 Januari l.l. op 81-jarigen leeftijd te Parijs overleden.

nen, buitengewoon interesseer. Misschien komt het daardoor, dat het mij is, alsof wij een verwant noodlot hebben. Ik meen gehoord te hebben, dominee," zei hij tot Ruthard, „dat de barones van geboorte een prinses was. Mag ik vragen tot welk vorstelijk huis zij behoort?"

Wigbert Ruthard schoof eenigszins verlegen zijn hoed van zijn verhit voorhoofd af. Hij voelde, dat de oogen van zijn kind met een vreemde onderzoekende uitdrukking op hem waren gericht. De vraag van den graaf bracht hem in zekere mate in een benarden toestand, ook tegenover zijn ouden vriend Eilert.

„Ik kan u niet antwoorden, mijnheer Waldau, dat ik het niet weet. Toen mijn vriend Eilert von Rinkerode met de prinses trouwde, kwamen wij overeen dat het verleden voor ons allen dood zou zijn. Daarom werd ook het Elzenslot met alles, wat daarin was, verkocht en niemand heeft het verleden weer aangeroerd."

„En 't is er toch altijd, vader," viel Isot in, „en niets, niets kan het bannen."

Graaf Reimer drukte Isot hartelijk de hand — zij waren nu tot voor de pastorie gekomen en zijn stem klonk een beetje hard toen hij zeide:

„U heeft gelijk, juffrouw Ruthard. Niets wischt de herinnering aan het verleden uit."

Zich tot den predikant wendend vervolgde hij:

„Natuurlijk wil ik u, dominee, niet in strijd met uw geweten brengen. U kunt misschien mijn vraag begrijpen, als ik u zeg, dat freule von Rinkerode beweerde, toen ik haar en haar vader het wapen toonde, dat eens mijn moeder voerde, dat haar stiefmoeder hetzelfde had."

Het gelaat van den predikant werd aschvaal. Met beide handen omklemd hij de rechterhand van Reimer.

„Mijnheer Waldau," kwam het hijgend uit zijn borst, „dat is immers niet mogelijk. Neen, het moet een vergissing zijn. Zij kent het wapen immers in 't geheel niet. Hoe zou zij het ook kennen? Of Helmgard vergist zich of 't wapen dat u haar liet zien, was niet dat van uw moeder. Wat zei de baron ervan?"

„Oogenschijnlijk verschrikte hij, maar op hetzelfde oogenblik viel de barones bewusteloos neer en sprak hij, stellig door de zorg over zijn vrouw, geen enkel woord tot mij."

De predikant haalde zwaar adem.

„Alles zal zich stellig ophelderen, mijnheer Waldau — ik ben zoo overweldigd door het gehoorde, dat ik niet goed weet hoe ik het heb. Ik zal er dadelijk morgen vroeg met mijn vriend Eilert over spreken."

„Doe dat alstublieft, dominee. U zoudt er mij een groote onrust door van 't hart nemen. Ik weet zelf niet waarvoor ik vrees. Misschien is het de gedachte, dat mijn donker noodlot nog donkerder zou kunnen worden."

De mannen reikten elkaar de hand. De graaf boog diep voor Isot en hij wierp een smeekenden blik op de hooge meisjesgestalte.

„Bid voor mij, juffrouw Ruthard," sprak Reimer innig, „ik geloof, dat ik het noodig heb."

Isot boog even het hoofd, daarna verdween zij in den voor de pastorie liggenden tuin. Ruthard volgde langzaam.

„Als u een uurtje voor mij overheeft, dominee," riep Reimer hem over de tuinhaag na, „bezoek mij dan in het Elzenslot — ik zou graag veel met u bespreken."

„Graag, beste mijnheer Waldau. Misschien reeds morgen."

Daarna stierven de schreden weg.

Het hoofd diep gebogen liep graaf Waldau langs het kerkhof naar de berkenlaan. De zwiepende, witzilveren stammen wiegden langzaam in den nachtelijken wind.

Wat was hem toch overkomen, welke eigenaardige gevoelens vervulden hem?

Een oogenblik had hij de waanzinnige gedachte gekoesterd:

„Deze vrouw is je moeder."

Dat was natuurlijk belachelijk — het ging hier slechts om een zelfde lot. Maar als het toch zoo was? Dan moest hij ook deze stille toevluchtsplaats weer opgeven, dan moest hij vluchten, zoo ver zijn voeten hem droegen, dan kon hij hier niet blijven.

Een hevige brandende smart voelde hij in zijn borst. Hij dacht aan de lieflijke Zonnejonkvrouw, die zijn hart reeds bij de eerste ontmoeting zoo in beslag had genomen, de Zonnejonkvrouw die de verloofde van een ander was.

Een machteloze woede greep hem met razend geweld aan. Als vervolgd door furien snelde de graaf voort in de richting van het nu geheel in 't duister liggend Elzenslot. Een nachtvoel vloog met schor gekras over hem heen en raakte zijn hoofd. Een afgrijzen vervulde zijn onstuimig opgewonden hart, een afgrijzen voor het leven.

Op hetzelfde oogenblik zei Isot tot haar vader:

„Heeft tante Margone misschien in haar eerste huwelijk kinderen gehad? Dan zou ik gelooven, dat graaf Waldau haar zoon was."

„Kind, kind," zei de predikant het antwoord ontwijkend, „hoe kom je aan zulke dwaze veronderstellingen? Haar zoon zou toch op zijn minst een prins moeten zijn, misschien zelfs een hertog, maar niet een eenvoudige graaf Waldau. Ga slapen, Isot. De dag heeft ons al reeds genoeg opwindung gebracht. Tob niet over dingen, die zooals je weet, vergeten moeten zijn en die wij geen recht hebben na te vorschen."

Isot drukte een kus op de hand van den predikant.

„Goeden nacht, vader."

„Goeden nacht, mijn kind."

De vader stond alleen in zijn nog duistere studeerkamer.

Hij drukte beide vuisten tegen het voorhoofd. „Heer, mijn God en Vader," prevelde hij, „geef mij licht in deze verwarring. Geef mij een teeken of ik het rechte doe."

Lang keek hij op naar den nachtelijken avonddhemel, maar geen ster verlichtte den nacht. Slechts de wind hilde om de oude kerktoren en overal heerschte de duisternis van het graf en stilzwijgen.

„Ik wil morgen met Eilert spreken," dacht Wigbert Ruthard, diep zuchtend. „De oude vergeten dagen doemen weer op als spookgestalten, maar wij kunnen die slechts verbannen, door hen gewapend tegemoet te treden."

(Wordt vervolgd).

H. PANDER
 & ZONEN

DEN HAAG

 AMSTERDAM
 ROTTERDAM

 ontvingen de
 nieuwe zending

JAPANSCH KARPETTEN

in alle maten en dessins

 o.a. 245 x 320 f 50.50
 185 x 275 f 32.50
 140 x 200 f 19.— enz.

VOOR

Grappjes.

Bobby: „Vader, wat beteekent „noodlot“?”

Zijn Vader: „Dat zal ik je zeggen. Als je jaren lang dagelijks vier maal 't Koningsplein te Amsterdam oversteekt zonder overreden te worden en je, met vacantie zijnde in een afgelegen streek, onder een boerenwagen komt, dat is noodlot.”

Op een avondpartijtje had een „vrije vrouw” een ouden vrijgezel geënterd en verveelde hem op alle denkbare manieren met haar hobby: de emancipatie der vrouw. Plotseling vroeg zij hem: „Heeft u al eens iets gedaan voor onze beginselen?”

„O ja,” antwoordde hij, „ik ben vrijgezel gebleven!”

Uren lang hadden zij samen op de bank voor haar woning gezeten. De maan liet haar bleek-blauw licht vallen op het aardige, knappe paar, dat zonderling-ver van elkaar af zat. Hij zuchtte. Zij zuchtte. Eindelijk:

„Ik wou, dat ik geld had, liefste,” zei hij. „Dan ging ik reizen.”

Spontaan drukte zij haar hand in de zijne; daarna, plotseling opstaand, liep zij snel naar huis binnen.

Verwonderd keek hij in zijn hand. Er lag een kwartje in.

Bezoeker (die even met den negenjarigen Wim alleen is): „Jij krijgt zeker wel wat van je Moeder als je een zoete jongen bent?”

Wim: „O neen. Juist als ik het niet ben.”

Puntdichten.

ADVERTENTIE.

Bedot-antiquair, heeft de eer te berichten,

De opheffing van zijne zaken;

Door 't stijgen der loonen en grondstoffenprijzen

Heeft hij zijn bedrijf moeten staken.

DE MYSTERIEUSE SPELERS.

Ze speelden verwoed heel den langen nacht door

En eindigden allen tevrede;

Want elk had gewonnen! U vraagt, hoe dat kan?

't Was een „jazz-band” in 'n nacht-dans-café!

VERZUCHTING.

„Wie hoog wil rijzen, zal laag dalen”

Luidt 't oude vaderlandsche woord;

Hoe lang duurt 't nog, eer de belasting

Zich eens aan deze wijsheid stoort?

SPREEKWOORD IN 1923.

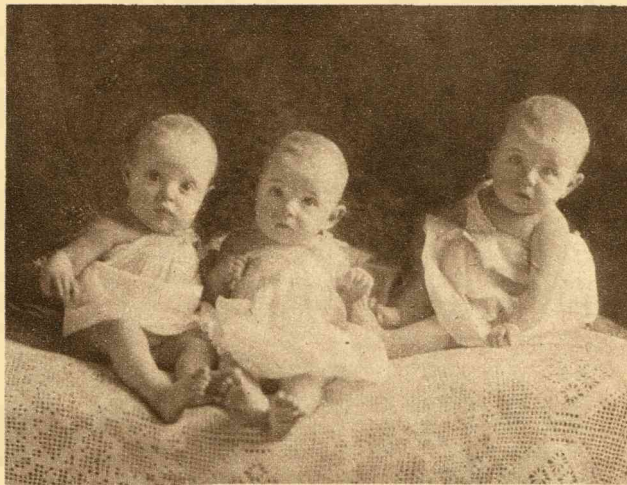
Al gaat het vliegtuig

Ook nog zoo snel,

De damesmode

Die wint het wel.

J. Cats Jr.

Een aardig drietal.

Den 14en Juni l.l. werd het gezin van den heer A. Boon te Monster verrijkt door de geboorte van een drieling, allen meisjes. Op de hierboven gereproduceerde foto, die een dezer dagen gemaakt werd, kan men wel zien, dat de leuke kleuters zeer voorspoedig op groeiden.

Allerlei Wetenswaardigs.

SALUUTSCHOTEN.

Vorstelijke personen vernemen nog al eens de stem van het kanon. Bij geboorten, bij plechtige gebeurtenissen, bij aankomst of bij vertrek van hooge personen wordt immers steeds een bepaald aantal schoten gelost. Meestal telt het aantal schoten dat men lost 21, 49, 51 of 101.

Hoe men er toe kwam een van deze getallen te kiezen, wordt aannemelijk gemaakt door de volgende verklaring, die wij onlangs ergens aantroffen

De veldbatterijen bestonden meestal uit 7 stukken: 6 kanonnen en 1 houwitsier. Ieder stuk vuurde bij plechtige gelegenheden 3 maal = 21 schoten. Bij de geboorte van een prinses vuurden de Spanjaarden 21 maal, bij die van prins moest elk stuk 7 schoten lossen = 49 schoten. Toen Philips II van Spanje werd geboren (1527) moesten de Nederlandsche constabels uit elk der 7 stukken van een batterij 2 maal 7 schoten = 14 schoten doen, wat 98 schoten geeft. De overige 3 schoten tot 101, werden afgevuurd ter eere van de heilige Barbara, schutsvrouw der artillerie.

MOHAMMEDAANSCH BEDEVAARTGANGERS.

In Mohammedaansche landen dragen bedevaartgangers, die Mekka bezocht hebben, een groenen tulband. Bovendien hebben zij zekere godsdienstige voorrechten, waarop zij zich nogal iets laten voorstaan. Dikwijls maken zij zelfs misbruik van hun voorrechten, zoodat het volgende spreekwoord ontstond: „Indien iemand eens naar Mekka is geweest, moet gij op hem letten; is hij er tweemaal geweest, dan moet gij hem niet meer vertrouwen, en zoo hij er drie-maal geweest is, blijf dan uit zijn nabijheid!”

Pandoeren.

Redacteur K. C. de Jonge, Van Woustraat 112^{II}, Amsterdam.

Verzoeken alle mededeelingen, deze rubriek betreffend aan bovenstaand adres te richten.

Aan allen, die ons bij de jaarwisseling hunne gelukwenschen aanboden, hartelijk dank en wederkeurig bieden wij hun onze beste wenschen aan.

Laten wij hopen dat 1923 voor de beoefenaars van het pandoerspel een jaar moge zijn, waarin eenheid van spel en spelregels bereikt wordt, dan zou dit ons tot dankbaarheid stemmen, daar „Panorama” immers het eerste geïllustreerde Weekblad is, dat onder onze leiding een pandoerrubriek opende.

Dat ons werk gewaardeerd wordt moge blijken uit het feit dat wij geplaatst hebben 13 problemen. Hiervan werden tot heden ontvangen 639 goede en 24 foutieve oplossingen. Inlichtingen werden gevraagd door 28 lezers. Het is voorwaar geen kleinigheid geweest om 663 oplossingen na te zien, maar in 1923 verwachten wij er nog meer! Mochten de tot heden geplaatste problemen voor sommigen te lastig geweest zijn, dan aarzel men niet ons dit kenbaar te maken. Wij zullen dan ook eenvoudige opnamen.

Thans met frisschen moed het nieuwe jaar begonnen. Aan U lezers en beoefenaars van het pandoerspel het beleefd verzoek: steunt ons ook dit jaar door oplossingen in te zenden; steunt ons in alles wat het pandoerspel betreft.

K. C. DE JONGE.

PROBLEEM No. 14.

Ingezonden door den Heer L. A. ten Hulsen, Amsterdam.
 Misère Ouverte Impériale (praatje).

A.

Harten 7.

Ruiten 7, 9.

Klaveren 7, 10.

Schoppen 7, 8. Vrouw.

IEDEREEN

D.

Harten Aas.
 Ruiten 10, Vrouw, Heer, Aas.
 Klaveren 8, Boer, Vrouw.

B.

Harten 6, 8, Boer.
 Ruiten Boer.
 Klaveren Heer, Aas.
 Schoppen 9, Heer.

C.

Harten 10, Vrouw, Heer.
 Ruiten 8.
 Klaveren 9.
 Schoppen 10, Boer, Aas.

Troef: Harten.

Kijkkaart: Harten 9.

A speelt Harten 7 en verliest.

Oplossingen binnen 4 weken in te zenden aan het adres van den Redacteur dezer rubriek.

Oplossing probleem no. 7.

1e Slag A. Sch. 8; B. Sch. H; C. Sch. Vr.; D. Sch. B.

2e „ D. Kl. A; A. Kl. 9; B. Kl. Vr.; C. Kl. B.

3e „ D. Kl. 10; A. Kl. 7; B. S. 9; C. H. H.

4e „ B. R. A.; C. S. A.; D. H. Vr.; A. R. B.

5e „ C. R. H.; D. H. B.; A. R. 8; B. H. A.

6e „ C. R. Vr.; D. S. 10; A. R. 7; B. H. 10.

7e „ D. H. 8; A. H. 6; B. S. 7; C. R. 10.

8e „ B. H. 7; C. R. 9; D. Kl. 8; A. H. 9.

2e Oplossing:

1e Slag A. S. 8; B. S. H; C. S. A; D. S. 10.

2e „ C. R. H.; D. H. Vr.; A. R. B.; B. S. 9.

3e „ B. R. A.; C. S. Vr.; D. H. B.; A. R. 8.

4e „ C. Kl. B.; D. Kl. A.; A. Kl. 9; B. Kl. Vr.

5e „ D. Kl. 10; A. Kl. 7; B. H. A.; C. H. H.

6e „ D. H. 8; A. H. 6; B. H. 10; C. R. Vr.

7e „ B. H. 7; C. R. 10; D. Kl. 8; A. H. 9.

Oplossing probleem no. 8.

1e Slag A. Kl. 8; B. Kl. 7; C. Kl. 9; D. Kl. B.

2e „ D. R. B. A. R. 9; B. Kl. Vr.; C. S. A.

3e „ B. H. A.; C. H. 10; D. H. H.; A. H. 8.

4e „ B. H. B.; C. H. Vr.; D. R. A.; A. H. 7.

5e „ C. H. 9; D. R. B.; A. H. 6; B. S. 9.

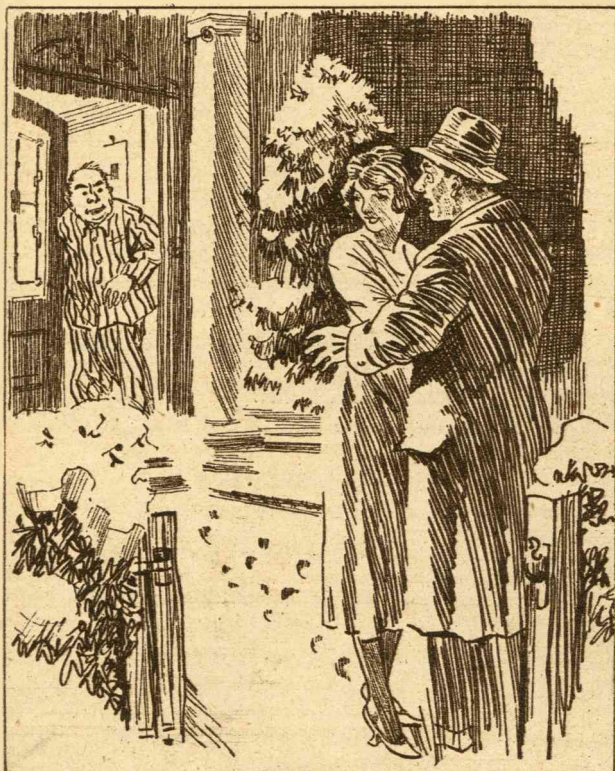
6e „ C. S. 8; D. Kl. 10; A. S. 7; B. S. Vr.

7e „ D. R. 8; A. R. 7; B. S. 10; C. R. Vr.

8e „ B. R. 10; C. S. H.; D. S. 10; A. R. Vr.

Goede oplossingen ontvangen van: K. Harlaar, 8; F. H. Haavekost 8; L. A. ten Hulsen 8; J. Boeklagen 8; M. Deegens 8; W. Braam 8; F. Verhoef 7, 8; G. van der Vorm 8; C. Winkelmeijer 8; A. Brouwer 8; Mevr. D. van Bergen—Luyt 8, te Amsterdam; W. H. G. Resing 8, te Arnhem; J. A. W. Berendsen 8, te Assen; J. F. W. Bieleman 8, te de Bildt; H. J. Midde; Tj. Vlietstra 7, 8; C. J. de Ligt 8; G. B. Snoek, 7, 8; A. de Steenwinkel 7, 8; F. A. Boes 7; L. den Hollander 7; Mej. G. Boot—van Wijck 8, allen te 's-Gravenhage; A. R. F. Bakker 8, te 's-Hertogenbosch; Mevr. Kuiperi—Smit 7, te Langezwaag; C. Wouda 8, te Krommenie; S. K. Rienks 8, te Oude-Leije; D. J. Falentijn 7, 8, te Nunspeet; M. H. Woutman 8, te Oude-Niedorp; P. P. Bezemer 8; G. van Wageningen 7, te Rotterdam; J. C. Bout 8; te Uithoorn; W. J. M. Scheidelaar 8; J. Egberts 8, te Zwolle.

Correspondentie volgende rubriek.

Sarcastische, vertoornde vader (tot zijn dochter, die haar verloofde wel wat al te lang aan den praat houdt): „Alice, je zal toch zeker niet zoo onmeedoogend wezen om Willem zonder ontbijt te laten vertrekken?”

Zij (in den catalogus lezend): „De vrouw van den schilder.”
 Hij: „Hm! Dat die lui hun narigheid nu nooit voor zichzelf houden kunnen!”